

Z I D O V

GLASILO ZA PITANJA ŽIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO : ZAGREB
ILICA BROJ 31, III. KAT

IZLAZI SVAKOG PETKA
RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

PRETPLATA GOD. 100 D. POLUGOD. 50 D
ČETVRTGOD. 26 D. POJEDINI BROJ 2. D

Pred Saveznim Vijećem

Četrnajsti je cionistički kongres ostavio mnoga pitanja neriješena. Židovska štampa širom svijeta tretira našu situaciju. Protivnici proriču cionizmu slabljenje i propast. Naprotiv cionistička štampa iznoseći dokaze našega rasta i videći i u protivštinama različitih struja elemenat borbenoga napretka, sprema teren za velike promjene u Organizaciji, koje su bezuvjetno potrebne. 21. oktobra bit će u Berlinu sjednica Akcionoga Odbora Svjetske Cionističke Organizacije. Tamo će izabrani predsjednici Weizmann i Sokoľov iznijeti imena svojih saradnika, koji se imaju izabrati članovima Egzekutive. Ta će sjednica biti prema tome od vanredne važnosti; možda će po značenju biti odlučnija od samoga kongresa, koji se sve u svemu mora smatrati kunktatorskim, jer nije mogao da nadje rješenje za najpreča pitanja.

Naše se dakle Savezno Vijeće sastaje u momenat, kad cionistička situacija pokazuje dvogubu, Janovu glavu; kad se može razviti žestoka borba, koja će možda duboko potresti temeljima Organizacije, a kad isto tako može da se atmosfera dokraja raščisti na sjednici Akcionoga Komiteja. Prema tome je donekle i opravdan stav naše štampe, koja kanda ne će da kritički upućuje u momentanu situaciju i u njene zbrkane probleme, nego naprotiv u referiranju i iščekivanju prati razvitak situacije, da na koncu iznese konačno stanje.

Ipak je zbog kontakta s pokretom potrebno, da se barem na samom Saveznom Vijeću upozna situacija, pa da i mi povučemo nužne konzekvence.

Jedna od najpotrebnijih novota je organizacija cionističkoga centra, klalcionizma. Rad na kongresu bio je otešćan upravo time, što klalcionisti ne istupaju jednovito, što nemaju čvrsto i odlučno vodstvo, koje bi znalo da iz centra stvori zdravu protutežu desničarskim i ljevičarskim frakcijama. — Naši su cionisti od najveće česti klalcionisti, oni ne pripadaju nijednoj frakciji. Hitahdut je doduše već unazad nekoliko godina pokušavala da se i organizatorno ispolje simpatije naših cionista, naročito omladine spram hebrejske radne Palestine. Ipak je frakcionarstvo u nas nemoguće, pa bi svaka frakcija ostala potpuno nemoćna. Naši hitahdutowci mogu da cionistički rade samo unutar Saveza, a čini nam se, da i omladina, i ako hitahdutowski obojena, u dubini nije tako partijski izgrađena i frakcionarski uzgojena, a da bi mogla i htjela da na bilo koji

Upozorenje

Savezno Vijeće održat će se u nedjelju, dne 18.

i
ponedjeljak, dne 19. oktobra 1925.
u Zagrebu, Ilica 54. (u dvorištu „Dvorana Tucić“).
Početak tačno u 9. s. u jutro.
Tajništvo Sav. Cionista.

način bez dubljih razloga ostavi rad unutar Saveza Cionista.

Prema tome i jest u nas problem frakcionarstva drugačiji; on je mnogo lakši. Hitahdutowci mogu i moraju da učestvuju u vodstvu Saveza; oni mu moraju da budu i odgovorni nosioci. I onako nijesu za cionistički rad toliko bitne protivnosti programa, ako se samo dadu povezati u zajedničkom radu.

To je druga najbitnija potreba cionizma: da rasprama ne šteti praktični rad. Njemačka nam može biti dobrim uzorom; tamo su se odmah iza kongresa ujedinile u zajedničkom pozivu sve struje, da se bez obzira na razlike dadu zajednički na osiguranje izgradnje, za koju je potrebno barem namaknuće budžeta od 600.000 funti, a po mogućnosti i od 1 milijuna za Keren Hajesod. — I nama su na kongresu dani novi kontingenti, napose je kontingent Keren Kajemeta s 3000 povišen na 4500 funti. Naš rad za Keren Hajesod nikako ne zadovoljava. Prema tome je potrebno, da se na Sav. Vijeću iznova razdijeli kontingent; da se promijeni kontingent dosadašnjih mjesta-prinosnika, ali da se za K. K. L. osvoje u znatnijoj mjeri i neka nova mjesta. Treba da se odredi plan nove propagande, koja će morati da ima više inicijative i da bude mnogo aktivnija. — U tom radu ne smije biti mjesta parćanju u partije i frakcije.

Čini se, da će ovaj puta i omladina istupati aktivnije na Vijeću. Ona može da pokaže na neke realne rezultate svoga rada, a još više na specifične svoje zadatke u našem cionizmu. Njena je dužnost, da bude neprekidni purifikator cionističke atmosfere, da je neprestano čisti i od umora i od ličnih ambicija i necioni-

stičkih motiva. Ona ima napose da čuva osnovne postulate cionizma; da se brine za njihovo čisto ostvarenje. Njen je naročit amanet kulturni rad, kojemu je ona glavnim i gotovo jedinim nosiocem; ona pored svih neznatnih sredstava pa i pored svoga dosta siromašnoga židovskoga znanja kanda instinktivno pogadja pravo i nadvisuje mnoga djela starijih, koji su joj i po znanju i po sredstvima neisporedivo nadmoćni. Njen se aktivan istup mora pozdraviti, i ako će biti do starijih, da trezvenošču podupru, a gdje kad i korigiraju omladinske zahtjeve.

Od naših velikih zadataka treba da se napose spomenu hebraizacija i hašara. U jednoj smo i u drugoj mnogo zaostali za ostalim cionističkim savezima. Iako je gdje gdje briga o njih prepuštena naročitim institucijama, kod nas se pored Omladinskoga Saveza za njih može uspješno da brine samo Savez Cionista. On bi morao da vidnije vodi kulturnu i odgojnu politiku; on nije samo administrativni ili sabirni ili politički instrument. On ima da daje direktive za odgojni rad; ima da potiče osnivanje kurzeva za hebrejski jezik; ima da subvencijama pomaže njihov rad. On naročito mora da vodi brigu o čitavoj našoj štampi; njemu se mora dati pravo, da pomaže ili odmaže one listove, koji rade u interesu cionizma ili protiv njega. On bi napose imao da povede javnu propagandu; da putem općenite štampe informira javnost o ciljevima cionizma, pa da ga tako sačuva od zloparkih tumačenja.

Posebno je, a najvažnije područje rada, osvojenje i uprava bogoštovnih, vjeroispovjednih općina. U čitavom nizu općina još ne vladaju cionisti, a i drugdje se njihova uprava ne razlikuje mnogo od predjašnje. Savez Cionista imao bi da vodi i tude jasnu, pozitivnu politiku; da izgradi općine u instrumente židovskoga obnovenog rada. Velik dio općinskih agenda išao bio onda u korist naših ciljeva; kulturna i socijalno-humanitarna poslenost dobila bi time smisao. Općine bi morale osnivati hebrejske škole i kurzeve; brinuti se za podmladak židovskoga učiteljstva; uzdržavati dječje vrtove. One bi morale po principu cionističke i produktivne pomoći davati djecu u zanatlijske škole, odgajajući ih za Palestinu.

Ovo Savezno Vijeće ima da bude izvorom novih snaga, kako bi se čitav Savez Cionista preporodio, pa da mogne obnoviti u znaku cionizma čitavo jugoslavensko židovstvo.

Ben Josef.

IZVJEŠTAJI SAVEZNOGA ODBORA

TAJNIČKI IZVJEŠTAJ.

Praktički rad u Erec Jisraelu, koji se sve više razvija, traži od nas, da sve svoje sile posvetimo radu za namicanje sredstava, da taj rad ni za čas ne zastane. Ovaj rad, koji još isključivo tereti cionističku organizaciju, ne poznaje i ne mari za reklamu i buku, isključuje svaku senzaciju. To umara one, koji nisu dosta povezani s djelom izgradnje Palestine i daje prilike protivnicima obnovnoga pokreta, da svijetu pričaju o nazadovanju i čak propadanju cionističkoga pokreta. I tek s vremena na vrijeme ima i takovih »velikih« momenata, koji opet cijelome svijetu dozivlju u pamet, da cionistički pokret ne samo još uvijek živi, već da u njemu ima tolike stvaralačke snage, koja se ispoljuje u velikim djelima, što ih je stvorio židovski jišuv. Takav jedan događaj bio je otvorenje hebrejskog universiteta u Jerusolimu, koje je skupilo zastupnike cijeloga kulturnoga čovječanstva i pokazalo im, da Židovi gradeći svoju domovinu, žele da u prvome redu izgrađuju sebi dom za znanstveni rad. Taj je događaj bio vanredni poticaj ne samo za cioniste, već i za necioniste, koji su se oduševljeno priključili veličanstvenoj manifestaciji svijesnoga židovstva.

★

Otvorenje hebrejskog universiteta.

Vanredni događaj otvorenja hebrejskog universiteta u Jerusolimu upotrijebio je Savezni Odbor kao povod velikoj manifestaciji za izgradnju Palestine, kao što je još nijesmo imali, ni iza prevrata, ni iza San Rema. Bio je to veličajan jedinstven istup cjelokupnoga židovstva naše Kraljevine. Svagdje proslavljeno je ovo otvorenje hebrejskog sveučilišta svečanim službama božjim u sinagogama i zborovima; u mnogim mjestima zatvarali su Židovi svoje radnje u počast toga dana, a velik dio židovskih općina votirao je znatne doprinose za Keren Kajemet Lejisrael. Savez Cionista kao i sve naše uglednije korporacije poslale su hebrejskom sveučilištu pozdravne adrese.

Službeni list »Židov« izdao je povodom otvorenja hebrejskoga universiteta svečani broj, a cijelo naše nežidovsko novinstvo s jednom iznimkom donijelo je opširne članke i referate o svečanostima povodom otvorenja sveučilišta. Ilustrovani listovi donijeli su ilustracije, koje im je stavilo na raspolaganje uredništvo »Židova«.

XIV. Kongres.

Savez bio je zastupan na XIV. kongresu sa tri delegata, a naši delegati bili su izabrani u najvažnijim odborima; predsjednik našega Saveza bio je pročelnik grupe malih zemaljskih saveza (t. j. onih zemaljskih saveza, koji su na kongresu zastupani sa manje od četiri delegata).

Organizatorni rad.

Teške prilike u Savezu, pod kojima je Savezni Odbor preuzeo vodstvo, iziskivale su, da Savezni Odbor posveti punu pažnju organizatornim pitanjima našega Saveza. Nije bilo sjednice Radnoga ili Saveznoga Odbora, na kojoj se nije

raspravljalo o organizaciji naših mjesnih Cijon. Organizacija, a naročito su se bavile s tim pitanjem sjednice Saveznoga odbora u Brodu na Savi (7. i 8. XII. 1924.) i u Zagrebu (27. i 28. VI. 1925.). Stvoren je cijeli niz zaključaka, kojima je bila svrha, da s jedne strane stvore uvjete, da se naše MCO mogu aktivirati i da razviju naročito kulturni rad. S druge se strane nastojalo, da MCO budu u što boljoj vezi sa Saveznim Odborom i da se MCO daje mogućnost, da sama djeluje na budući rad na taj način, da dobivaju utjecaj na sastav budžeta, koji se prije Saveznog Vijeća ima priposlati svim M. C. O., da na nj stave svoje primjedbe i da time ujedno preuzimaju obvezu, da će svim silama poraditi, da se taj budžet doista i namakne.

Pored toga nastojao je S. O., da dodje što više u lični kontakt s pojedinim M. C. O. Članovi S. O. odnosno R. O. posjetili su ova mjesta: Brod na Savi, Beograd, Derventa, Niš, Novi Bečej, Novisad, Karlovac, Koprivnica, Osijek, Sarajevo, Split, Vinkovci, Zavidović i Zenica i svagdje su nastojali, da potaknu na rad tamošnje M. C. O. U većini slučajeva imao je taj posjet i uspjeha. Ali mi nemamo dovoljan broj članova S. O., koji bi uvijek mogao poći na put, a to bi bilo potrebno kod svake akcije, ako želimo, da joj osiguramo uspjeh. Ta okolnost, da nismo mogli uvijek poslati ljude u pojedina mjesta, imala je za posljedicu, da su se naše akcije odugovlačile i da nisu imale onaj uspjeh, koji smo mi očekivali. Tome je htio doskočiti S. O. uvođenjem t. zv. jedinstvene akcije. Već na sjednici S. O., koja se održala dne 7. i 8. decembra 1924. u Brodu na Savi, iznio je naš blagajnik prijedlog za jedinstvenu akciju, koja je imala da se tako organizira, te bi u jednome unaprijed odredjenom iznosu bile sadržane sve svote, koje je pojedini cionista namijenio dati svim cionističkim institucijama. Na taj se način ne bi morale provodjati neprestane sabirne akcije kod samih cionista uslijed čega bi dobili vremena, što bi ga mogli iskoristiti za agitaciju, koju smo — zaokupljeni neprestanim novim akcijama — mnogo zanemarivali. Radni se Odbor opširno bavio s ovim predlogom, a kasnije Savezni Odbor u svojoj sjednici od 27. juna o. g., pa je svim mjesnim cion. organizacijama bio pripisan poziv Radnog Odbora, da se provede pokušaj s jedinstvenom akcijom, ali do danas Radni Odbor nije dobio odgovora od Mjesnih Cijon. Organizacija, pa uslijed toga nije u stanju, da Saveznom Vijeću izvijesti o rezultatu ovoga nastojanja. U praksi provela je nezavisno od akcije Radnoga Odbora vukovarska organizacija ovaj princip jedinstvene akcije i to sa dobrim uspjehom. Naši delegati na konferenciji Keren Kajemeta i Keren Hajesoda tražili su od centralnih institucija dozvolu za provedenje ove akcije, ali ni Keren Hajesod ni Keren Kajemet nije pristao na provedenje ovoga principa, jer se boje, da bi on doprinio mehaniziranju cijeloga pokreta, i neminovno i do materijalnoga sloma

cijeloga našega djela, a naročito, da bi razorili aparat naše organizacije, koji je teškom mukom stvoren. Moramo stoga odustati od provedenja ove namisli s kojom smo htjeli osigurati našim institucijama znatan prihod, a pored toga dobiti i vremena za propagandu i kulturni rad, široko polje rada, koje je u nas dosta zanemareno.

Sarajevski spor.

Savezni Odbor, a i Radni Odbor mnogo se je bavio t. zv. sarajevskim sporom u želji, da uspostavi takovo stanje u Sarajevu, koje će omogućiti rad u tome velikome židovskome centru. Predsjednik R. O. i tajnik Saveza bili su u Sarajevu, da omoguće barem rad zaKKL, ali i to nije uspjelo. Što više: spor se sve više zaoštario, te je doveo do sukoba između R. O. i vodstva sarajevske mjesne organizacije radi šekelske akcije i uskrate ubiranja doprinosa za Savez sa strane sarajevske mjesne cion. organizacije. Uslijed toga je Savezni Odbor na prijedlog R. O. predao cijelu ovu stvar Saveznom sudu, koji će doskora donijeti svoj pravorijek. Medjutim zapeo je sav rad u Sarajevu, jer vodstvo M. C. O. nije vršilo svojih dužnosti.

Mošav-Jugoslavija.

Bez sumnje bila je glavna zadaća Saveznoga Odbora, da dovrši započeti rad za osnutak Mošav-Jugoslavija, koji je zaključen još na Saveznom Vijeću u Novom Sadu 1923. Iz komunikacija Saveznog i Radnog Odbora poznato je, da pored svega našega nastojanja još nismo uspjeli, da konačno svladamo sve poteškoće, kojima smo se morali boriti. Ove su poteškoće izazvane s jedne strane nemarom jednog dijela naših mjesnih organizacija, koje nisu do danas provele akciju za jugoslavensku naseobinu tako, da nije još namaknut potrebiti novac za investicije kolonije. S druge smo strane imali tešku borbu s upravom Keren Kajemeta radi kupnje zemljišta, koja je konačno završena u našu korist. Tim više je danas naša dužnost, da namaknemo sredstva za investiciju kolonije. U budžetskom predlogu naći ćete naš predlog, kojim mislimo da osiguramo sredstva, koja su bezuvjetno potrebna koloniji za njezin osnutak i kasniji opstanak. Taj zadatak morat će biti prvi i najpreći, što će ga imati da izvrši novi R. O., jer se više ne može zatezati osnutkom jugoslavenske naseobine, tim manje, što nedovršena ova akcija priječi svaki daljnji rad i jer se u redovima naše omladine opet budi želja za ozbiljnom hahšarom, pa će se i taj zahtjev morati uvažiti, a ne ćemo moći pristupiti riješenju potonjega pitanja, dok nismo dovršili rad za osnutak jugoslavenske naseobine.

Šekelska akcija

podbacila je u ovoj kongresnoj godini, ma da su svi znaci nagoviještali dobar uspjeh, jer se još nikad u nas nije prije toga vodila šekelska kampanja uz tako živu novinsku polemiku. A ipak: konačni broj šekalim od 4606 zaostaje za prošlogodišnjim, pa ako u ovaj broj uraču-

namo i javljenih, ali još uvijek ne obračunatih šekalim M. C. O. iz Sarajeva, ipak dobijemo manji broj šekalim nego prošle godine. To doduše ne znači, da je broj cijonista u našem Savezu postao manji, — mi smo što više dobili šekalim iz mjesta, iz kojih do sada nismo dobivali šekalim — već da je broj naših aktivnih radenika vrlo malen, da akcija u pojedinim mjestima nije provedena u smislu naputaka Saveznog Odbora, već u zadnji čas i na brzu ruku, pa se jedino toj okolnosti ima pripisati nazadak broja šekalim. Savezno Vijeće moralo bi zaključkom odrediti, da se šekelska akcija ima provesti kao prva akcija iza Roš hašane i da se mora najkasnije do konca januara dovršiti bez obzira na kongresnu ili nekongresnu godinu. Samo ako ćemo ovu akciju dobro pripremiti i valjano provesti, dobit ćemo rezultat, koji će moći da zadovolji.

Financijske akcije.

Pored već spomenute akcije za osnutak jugoslavenske halučke naseobine, te šekelske akcije i ubiranja prinosa za Savez, vodila se u Zagrebu i Beogradu akcija za politički fond organizacije, u koju je svrhu boravio u našoj sredini generalni tajnik svjetske cijon. organizacije, g. Israel Cohen. To je ujedno i prvi put, da je u našoj državi boravio zastupnik Cijonističke Egzekutive. Uspjeh ove akcije bio je povoljan.

Inicijativom nekih naših liječnika započelo se provedenjem jedne akcije za Röntgen-zavod u Jerusolimu; akcija ograničila se samo na liječnike.

Od svih je akcija najbolje uspjela ona, koju je Uprava Keren Kajemet provela kod bogoštovnih općina povodom otvorenja hebrejskog universiteta u Jerusolimu. Ona nam je najbolje dokazala, što možemo i u najtežim ekonomskim prilikama postići, ako iskoristimo zgodan čas za akciju.

Keren Kajemet Leisrael.

Godina 5685. spada medju naše najbolje sabirne godine, jer još nikad nismo postigli ovako povoljan uspjeh, premda je organizacija Keren Kajemet i Eisrael još uvijek dosta slaba, a naročito nije bilo dovoljnog ličnog kontakta izmedju povjerenika i uprave. Reorganizacija ureda kreiranjem posebnog tajništva za Keren Kajemet sigurno će znatno povisiti prihode za ovu popularnu instituciju i omogućiti, da namakne znatno povišeni kontingent za godinu 5686.

Keren Hajesod

nije u izvještajnoj godini razvio veliku djelatnost, već je nastojao da obavi inkaso prispjelih obaveza. Teške ekonomske prilike nisu omogućile veliku akciju. Ipak je gosp. profesor Pazi-Goldmann proveo uspješnu akciju u Južnoj Srbiji, Bosni, Dalmaciji te Beogradu, tako da nas može postignuti rezultat zadovoljiti.

Palestinski ured.

U smislu zaključaka Saveznog Vijeća palestinski je ured poduzeo korake kod naših centralnih institucija, za imigraciju, da ishodi dozvolu za imigraciju židovskog pučanstva Južne Srbije u naročitom cilju, da ono i u Erec Jisraelu ostaje na okupu. Na žalost nam nije uspjelo, da dobijemo potrebiti broj certifikata, koji bi nam omogućio izvršenje ovoga zadatka,

pa će se svaki budući R. O. morati baviti tim važnim pitanjem. Pored toga palestinski se ured bavio organizovanjem skupnog putovanja u Erec Jisrael, te je petentima davao nužnu uputu. Nestašica sredstava skućila je djelokrug našeg palestinskog ureda.

Kulturni rad

u nas je napredovao iako tek vidimo čedne početke. Savez omogućio je ovom supskripcijom izdavanje hrvatskog prijevoda Rathovog udžbenika za hebrejski jezik, a u mnogim mjestima potporom mjesnih organizacija djeluju hebrejski učitelji. U Zagrebu osnovan je Gan Haje-ladim, a u Sarajevu djeluje već dugo dječji vrt, a pored toga i Safa Berura. Nakon dugih godina opet su izdane neke knjige, druge su još u pripravi, pa će samo zavisiti o potpori židovske čitalačke publike, da li će se moći prosljediti započeti put. Do sad ni Savez, ni omladina nije našla dovoljno razumijevanja za taj svoj rad. A ipak su nam danas najviše potrebne dobre knjige i valjani agitacioni materijal. Bilo bi sigurno i dosta radnika, ali se nitko ne usudjuje da nešto izda, jer začudo naše knjige nemaju prodje. Tu ne pomažu zaključci Saveznoga Vijeća, niti najbolje novinske reklame. Savez bi morao imati mogućnost, da subvencionira dobre edicije i mi bi što više za podstrek trebali i nagradjivati dobro pisane knjige, a M. C. O. bi morale preuzeti brigu za prodju tih knjiga.

Naše se novinstvo razvija, ali ne u onoj mjeri kao što bi mi to željeli, premda se trsi, da što bolje odgovara svome zadatku. Teške prilike onemogućuju povoljni razvitak naših listova, jer je borba za opstanak prevelika, a da bi mogli naši listovi imati dovoljan broj plaćenih saradnika, bez kojih ne možemo zamisliti napredak naših listova. Pored svega toga imademo danas pet građanskih cijonističkih listova i dva omladinska glasila. U izvještajnoj godini imademo da zabilježimo, da je prestao izlaziti »Jüdisches Volksblatt« u Novom Sadu i da u Bačkoj Topoli izlazi pod redakcijom g. dra. Kellera novi tjednik »Israel«.

Omladinski rad.

U omladini se u ovoj izvještajnoj periodu mogu zabilježiti važne promjene. Njena se ideologija obogatila nekim nijansama, ali je još znatnije, da se ta ideologija počela već i ostvarivati, pa ti počeci bude najljepše nade. Omladina nezadovoljna samo tehničkim i organizatornim radom preglala je, da se odgađa za hebrejsku radnu Palestinu. Njen Savez Židovskih Omladinskih Udruženja razvijao se u svim pravcima, a ojačao je i brojčano, pa predstavlja sa svojih 50 udruženja i oko 2000 članova znatnu snagu. Nažalost velik dio tih udruženja samo životari, nemajući prave sadržine. Upravo na tom polju ima naša omladina da učini mnogo više, nego što je do sada činila. Lijepi su počeci izvršeni; vidimo u omladine ozbiljnu volju, da joj čitav život bude ispunjen cijonizmom. Već je odavna prošlo ono doba, kad se ona zadovoljavala mladačkim snatrenjem u jednu, a organizacijom i provodjenjem akcija u drugu ruku. Naša je omladina postala zaista cijonistička; njen je odgojni rad barem u ne-

kim mjestima dostigao visok stepen. Palestina je središte ove odgoje; priprava za Palestinu postaje temeljnim zadatkom. To je naziranje prodrlo u Savezu Žid. Oml. Udruženja, pa je Ahdut Hacofim kao najpozitivnija stanica Saveza preuzela vodstvo. Tako nam danas daje S. Ž. O. U. prirodnu sliku: Oko najživljih središnjih stanica (Zagreb, Sarajevo, Karlovac, Novisad, Stari Bečej) okupljaju se ostala udruženja, koja nastoje da dostignu intenzitetom rada ona prva. Omladinsko je shvatanje prodrlo u svim područjima omladinskoga rada. Omladinski je slet u Osijeku pokazao ozbiljnu volju za palestinocentričkim odgojem. Izletničke kvuce Ahdut Hacofim imale su prvi svoj kemp na Bledskom jezeru. Taj je kemp novum u našem pokretu, a lijepim uspjehom bit će bez sumnje trajan cijonistički poticaj. Omladinsko se shvatanje promijenilo i u pitanju vodstva. Mjesto R. O. ima omladinski savez Hanhagu, koja je na temelju povjerenja omladine zvana, da po svojoj uvidjavnosti određuje putove savezne odgoje.

Omladina je u znatnoj mjeri u ovoj godini učestvovala i u praktičnome radu. Dosljedna svome principu ona je naročito preglala, da radi za Keren Kajemet, pa je u mnogim mjestima vodila agende Keren Kajemeta sama, a u drugima je revno pomagala povjerenicima KKL. Bez sumnje ima naša omladina velik udjel na lijepom rezultatu sabirnoga rada za KKL. Omladina se stavila na raspolaganje za šekelsku akciju, a koliko je bilo do nje, ona je radila i za jugoslavensku koloniju.

Rad u provincijama.

U Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji rad se nije osobito živo razvio. Mjesne cijon. organizacije reagirale su još najbolje na sve apele, te su provadjale većinu akcija. Srazmjerno najbolji je uspjeh postignua za Jugoslavensku naseobinu i za Keren Kajemet, dok se najmanje radilo za Keren Hajesod.

Bosna i Hercegovina.

Cijonistički rad u bosanskoj provinciji razvio se dosta povoljno, pa su s izuzetkom nekih mjesta, kao Tuzla i Zvornik, koja su potpuno zatajila, izvršila cijon. zadaće, naročito za Keren Kajemet. Pored toga vodila se u nekim mjestima (Banjaluka, Travnik, Bijeljina, Brčko) akcija za Keren Hajesod i za halučku farmu. Bosna doprinijela je 12% od ukupne sabrane svote za Narodni Fond i za Keren Hajesod.

I ove se godine nisu popravile prilike u Sarajevu. Iako nije došlo do sukoba izmedju obih cijonističkih grupa, nije se ipak mogao razviti povoljan cijonistički rad. Naročito je štetovao kraj ovih prilika rad za Keren Kajemet, pa je R. O. odaslao delegaciju u Sarajevo, da nadje način, da se omogući uspješni rad KKL. Ovi su pregovori ostali bezuspješni i Sarajevo danas zaostaje za Novim Sadom. Šekelska akcija nije pravovremeno provedena, pa ni do danas još nije obračunata, uslijed čega je nastao spor izmedju R. O. i Mjesne Cijon. Organizacije. Najbolje se razvio kulturni rad, pa je održan velik broj predavanja i upriličene brojne cijon. priredbe.

Srbija.

Rad u Srbiji se povoljno razvio. U većini mjesta vodio je g. Pazi-Goldmann akciju za Keren Hajesod, a pored toga vodila se u Beogradu i akcija za halučku farmu i politički fond Egzekutive. Broj šekalim ostao je isti kao i u prošloj godini. Lijepo se razvijao sabirni rad za KKL, pa je Beograd neko vrijeme bio na prvom mjestu, dok je sad opet morao ustupiti prvo mjesto Zagrebu. Ove je godine pošlo više naših sumišljenika u Erec Jisrael, a iza njihova povratka osnovalo se društvo »Mevaser« za unapredjenje turisticke u Palestini. M. C. O. priredila je više predavanja, a njezini članovi pošli su na agitaciju u obližnja mjesta, pa se tome radu imade pripisati reaktiviranje M. C. O. u Nišu. Povjereništvo KKL nastojalo je, da svojim Biltenom daje potrebite upute za rad i da populariše ideju KKL u Srbiji.

Južna Srbija.

Na Saveznom Vijeću u Beogradu osnovan je Centralni ured cionističkih društava u Južnoj Srbiji, pa su njegova pravila kasnije na predlog R. O. prihvaćena po Saveznom Odboru. Zadatak ovog odbora je bio, da organizira mjesta u Južnoj Srbiji i da u njima intenzivira cij. rad. Taj rad bio je u početku vrlo povoljan i izgledalo je, da će se u Južnoj Srbiji razvijati jaki židovski život. Do tada sasvim indiferentne mjesne cionističke organizacije počele su življe raditi, naročito na polju KKL, pa je relativni uspjeh rada za KKL u Južnoj Srbiji sigurno najbolji u cijeloj zemlji. Nažalost morao je jedan dio odbornika Centralnoga ureda ostaviti Južnu Srbiju, pa je to proizročilo zastoj u radu. I ovdje proveo je g. Pazi-Goldmann uspješnu akciju za Keren Hajesod. Jedino je šekelska akcija ove godine podbacila. U Južnoj Srbiji javljao se velik broj za imigraciju u Erec Jisrael, pa su se Centralni Ured i M. C. O. živo zauzeli, da omoguće tu Aliju ali uslijed nepovoljnog useljeničkog zakona i slaboga ekon. stanja pučanstva, nije se ova želja do danas mogla ostvariti.

Uvjereni smo, da će Južna Srbija, budu li se prilike popravile, opet svim intenzitetom nastaviti svoj rad i postići povoljan uspjeh.

Vojvodina.

Prilike u Vojvodini polako kreću na bolje, premda u nekim mjestima još uvijek nije uspjelo da uhvatimo čvrst korijen. Ipak možemo zabilježiti novih stanica, u kojima do sada nismo imali svojih povjerenika. S druge su strane neke postojeće organizacije sasvim zatajile. Ove godine nisu u Vojvodini vodjene nikakove akcije osim za jugoslavensku naseobinu. Većina mjesta nije udovoljila svojoj dužnosti prema KKL, a među njima i mjesta, koja su nekoć stajala u prvim redovima kao Vršac i Veliki Bečker. U nekojima mjestima opet lokalne razmirice apsorbiraju odviše radne sile tako, da cionistički rad zapinje. U novije doba počeo je nešto življi omladinski život, pa očekujemo, da će to povoljno djelovati i na razvoj cion. života dotičnih mjesta.

U Novom Sadu slavilo je ondašnje

gomb. i športsko društvo »Makabi« svoj petgodišnji opstanak i ujedno posvetu društvene zastave, pa su Savez tom zgodom zastupali članovi Saveznog odbora gg. dr. Sattler i Vilim Loker.

IZVJEŠTAJ PALESTINSKOGA UREDA.

Palestinski ured razvio je svoje djelovanje u dojakošnjem opsegu t. j. bavio se otpremanjem imigranata i organizovanjem palestinskoga putovanja. Pored toga imao je da radi na Aliji, koja se naročito javljala u Južnoj Srbiji.

Otpremanje imigranata.

U izvještajnoj periodu otprovio je palestinski ured 15 halucim iz Jugoslavije u Erec Jisrael. Svi su ovi halucim imali svoja vlastita sredstva, pa je samo tu i tamo trebalo dati potpore za nabavu raznih viza.

Palestinskom uredu stajali su za cijelo vrijeme na raspolaganje ukupno 30 certifikata, od kojih je 15 podijelio gore spomenutim halucima, nekoliko je njih podijelio kvalifikovanim stranim halucima, koji su došli u Zagreb i tražili od palestinskog ureda certifikat, a ostatak doznačio je u smislu naredbe palestinske Egzekutive palestinskom uredu u Berlin, jer nismo u onom času imali podésnih petenata, koji bi odgovarali svim uvjetima za imigraciju u Palestinu, a svaki je certifikat vezan na određeno vrijeme, pa ne iskoristi li se u određeno doba, propada certifikat. Uslijed toga doznačili smo ostatak raspoloživih certifikata putem engleskog konzulata u Berlin.

Dok je prijašnjih godina velik dio rada bio posvećen halucima, koji su na putu u Palestinu proputovali Jugoslaviju i tu tražili novčanu ili moralnu našu potporu, ove godine nije bio velik broj proputujućih halucim, a još manji je bio broj onih, koji su se vratili iz Palestine. U svemu smo uredovali u 35 slučajeva, a rad se sastojao većinom u nabavi raznih viza i omogučanju daljnjeg putovanja. Tom zgodom treba naročito istaknuti, požrtvovni rad palestinskog povjereništva u Beogradu i Skoplju, koji su uvelike podupirali sve imigrante.

Palestinska putovanja.

Palestinski ured je u spoznaji velike važnosti židovske turisticke za obnovni rad u Erec Jisraelu nastojao u izvještajnoj godini, da valjano organizira skupna putovanja u Palestinu. Već u jeseni obratio se putem štampe i cirkularom na sve mjesne cion. organizacije, da bi se pravovremeno prijavili turisti za Palestinu. Ured stajao je u živoj korespondenciji sa palestinskim uredom u Trstu i Solunu, da preko njih izdejstvuje što povoljnije uvjete za naše turiste. Nažalost se nije javio velik broj učesnika za ovo putovanje, a i oni, koji su se prijavili, htjeli su, da putuju u raznim rokovima, tako da nije došlo do zajedničkoga putovanja. Pored svega toga otišao je lijep broj turista u Palestinu. Kao kompaktna grupa otišlo je jedino društvo »Kanfe Jona« iz Sarajeva. Ured pružio je svim turistima svaku pomoć i dao je najpripravnije potrebite informacije. Palestina učinila je na sve turiste jako dobar dojam i potakla je i necioniste, da se odluče na saradnju u djelu izgradnje Erec Jisraela.

Alijapokret u Južnoj Srbiji.

Na Saveznom Vijeću referirali su po prvi puta delegati iz Južne Srbije o želji židovskoga pučanstva u Južnoj Srbiji, da podje u Palestinu i da se ondje naseli, pa je Savezno Vijeće i prihvatilo jednu rezoluciju, kojom se stavlja u dužnost Saveza, da vodi brigu o toj želji. Duskora iza Saveznoga Vijeća započela je živahnija korespondencija s pojedinim mjestima u Južnoj Srbiji i s pojedincima radi imigracije. Opazili smo, da je doista nastao veliki pokret za imigraciju i mi smo se obratili na engleskog konzula i na naše centralne institucije, da omogućimo naseljavanje ovoga življa u Erecu, iako možda velik dio toga pučanstva ne će tako lako moći naći svoju egzistenciju u zajedničkoj naseobini, kako je to zamišljeno, jer većina nije u poljoprivredi, već u raznim zanatima izobrazena tako, da bi se morali porazdijeliti po gradovima i kolonijama. Naše dosadanje intervencije u tom pravcu nijesu imale uspjeha, jer naše centralne institucije nisu mogle da dobiju dozvolu za ovakovu imigraciju. Ured nije imao dovoljno certifikata, a da ih je i imao, ne bi ih mogao dati petentima, jer pretežita većina petenata nije odgovarala uvjetima za podjeljivanje certifikata. Palestinski ured ne će ovu stvar pustiti s vida i dalje sa svim faktorima naše organizacije nastojati, kako bi omogućio da se ostvari Alija-želja židovskoga življa Južne Srbije.

Hahšara.

Savezno Vijeće žid. omladine, koje se ove godine održalo u Osijeku, ponovno je izrazilo želju, da omladina opet podje na Hahšaru, pa da u tu svrhu treba da se djeluje na izbor zvanja i da se stupi u pregovore sa židovskim posjednicima, kako bi se na njihovim posjedima izobrazili halucim, koji će opet poći u Erec Jisrael. Savez Cionista morao bi subvencionirati svako nastojanje naše omladine, koje ima za cilj Hahšaru. Tu ne smije da za nas postoji izgovor o nedostatku sredstava, jer su izdaci za Hahšaru najpotrebniji. Samo duh, koji vodi omladinu do Hahšare, može opet dati novoga poleta pokretu u našim krajevima tako, da su izdaci za Hahšaru najproduktivniji, što ih Savez može da čini. Ovom zgodom ponavljamo naš prošlogodišnji prijedlog, da sve M. C. O. daju jedan stalan doprinos za potrebe Hahšare i Alije, bez obzira na obećanje Egjekutive i zaključak kongresa, da će svi palestinski uredi dobiti subvenciju za Aliju.

Ako istinski želimo obnovu našega pokreta u nas, ako hoćemo da imademo bujan, snažan i jak židovski život, onda mora da u prvom redu omogućimo omladini, da podje na Hahšaru.

IZVJEŠTAJ UPRAVE KKL.

Svjestan svoje velike zadaće kao instrumenat za nabavu narodnog zemljišta, KKL nastojao je, da u većoj mjeri no dojako počne kupovati zemljišta. Svi su bili iznenadjeni parolom KKL o kupnji od 100.000 dunuma, jer se ovaj veliki zahtjev Kerena svima činio nešto pretjeranim. Zadatak KKL. mjerio se prema slaboj imigraciji u Erec. Ali KKL. se nije dao smesti i započeo je ostvarivati svoj naum energičnim radom. Predsjednik direktorija KKL., g. inž. M. Usiškin, podu-

zeo je u tu svrhu vrlo uspješnu turneju po Evropi i na temelju dobivenih prinosnih obećanja Jevreja iz tih zemalja, pristupio je KKL. realizaciji svoga plana. KKL. još nije ni završio pregovore glede kupnje novih kompleksa zemljišta, kad je iznenada počela da raste iz mjeseca u mjesec Alija i mjesto 600 došlo je do 3000 ljudi mjesečno u zemlju. I svi ti ljudi traže od KKL., da ih naseli. Danas Keren nema slobodnoga zemljišta i glavna je briga svih njegovih prijatelja, da svom silom nastoje, da podvostruče i potrostruče njegove prihode, kako bi Keren bio u stanju, da kupi što više zemljišta.

*

Po Kereni Kajemetu upravljeni apel u savezu s njegovim golemim potrebama nije ostao bez odziva u našoj Kraljevini. Uprava KKL. nastojala je udovoljiti svojoj zadaći time, što je već na konferenciji povjerenika KKL u Beogradu provela podjelu kontingenta, koja je omogućila, da se postigne veći kontingent, jer je unaprijed znala, da će Hanhala KKL. sigurno našoj upravi povisiti kontingent. I doista smo u prvoj četvrti godine 5685. dobili obavijest, da nam Hanhala povisuje godišnji kontingent za 100%. I toj smo svojoj dužnosti udovoljili.

Uprava je KKL već u nekoliko navrata tražila od svojih povjerenika, da se provede reorganizacija dosadanjega rada. Pošto nije uspelo, da se provede ideja o sistemu minjana, uprava je nastojala, naročito u velikim mjestima, da provede sistem samokontingentiranja, već s toga razloga, što time nije samo olakšan rad povjerenika, koji dobiva izvjestan broj stalnih saradnika, već poglavito radi toga, jer se time unaprijed osigurava namicanje kontingenta.

Nakon godine dana možemo kazati, da su iskustva stečena ovim sistemom povoljna, i ako se on u mnogim mjestima nije provodio, jer nije odgovarao prilikama tih mjesta. No mi nikad nijesmo ni tražili šablonski rad i prepuštali smo svakom mjestu, da ono radi po svome sistemu, ako njime može osigurati namaknuće propisanoga kontingenta. Danas zahtijevamo bez obzira na pojedine sisteme rada, da se stanovite sabirne grane intenziviraju, jer je to najbolji put, da povećamo prihode KKL., pa ćemo se opširnije tom temom baviti kod razmatranja pojedinih sabirnih grana.

Naše je nastojanje bilo, da naročito iskoristimo akcije, pa smo u tu svrhu poduzeli razne korake. Tako smo za Hanuka-akciju raspisali nagradu za najboljega sabirača, koja se sastojala u ilustraciji k Bibliji od poznatoga umjetnika Abele Panna, dok smo djeci davali kao nagradu knjigu »Priče za židovsku djecu«, što ju je izdala Uprava KKL. Na hamiša asar bišvat razaslali smo svim povjereništva, koja su to tražila, bademe iz Palestine, spojivši tako tradicionalnu slavu sa plodovima rada u Erec Jisraelu. Konačno je Uprava raspisala za Herclovu akciju dvije velike nagrade, jednu za sabirača, a drugu za darovatelja, pa će se nakon žrijebanja platiti jednome darovatelju i jednom sabiraču putni trošak II. razreda u Palestinu i natrag ili putni trošak III. razreda u Palestinu i natrag i 20-dnevni boravak u Erec Jisraelu.

Sva ta nastojanja imala su da posluže tome, da pojedine akcije što bolje uspiju. Promatrajući njihov uspjeh moramo konstatovati, da nije bio povoljan, jer im većina naših komesara nije posvetila dovoljnu pažnju ili nije — u većim gradovima — našla potrebnu potporu svojih saradnika i pomagača. Začudo je najslabiji uspjeh donijela omladinska akcija na Hamiša asar bišvat i Lag baomer, koje zajedno nijesu dostigle prosječni rezultat naših akcija. Nema sumnje, da je relativno najbolji uspjeh postigla akcija, koju je sama Uprava poduzela povodom otvorenja hebrejskog sveučilišta, a koja je bila ograničena na naše bogoštovne općine. Lijep broj općina odazvao se našem pozivu, te je upotrebio tu zgodu, da ovjekovječi svoje ime u Zlatnoj knjizi KKL s istorijskim datumom otvorenja hebrejskog univerziteta u Jerusolimu. Ta akcija još uvijek nije dovršena, tako da iz objelodanjene statistike ne ćemo moći vidjeti potpuni rezultat, jer mnoge naročito manje općine nijesu taj u budžetu nepredvidjeni iznos mogle da najednom polože, već ga otplaćuju u obrocima, pa će jedan dio akcije biti iskazan u sabirnom radu naredne godine.

Uprava KKL. nije se samo ograničila na provedbu glavnih akcija, koje je već početkom godine najavila svim povjerenicima. Ona je stajala u živom kontaktu sa svim povjerenicima, te im je slala časopis »Unser Fonds«, koji im je pored informacije o razvitku i stanju rada za KKL mogao davati i obilje uputa za praktički rad, a i mi smo s naše strane nastojali, da svakoga što bolje uputimo u rad. Za Vojvodinu smo nastojali nabaviti agitacioni materijal na mađarskom jeziku, u Južnu Srbiju slali smo brošure na španskom i francuskom jeziku, pa ćemo u tom smjeru i dalje raditi. Povjereništvo u Beogradu izdavalo je svakoga kvartala svoj bulletin, u kome je nastojalo, da srbijanske sumišljenike upozna s ciljevima i potrebama KKL, te je ujedno izvještavalo našu javnost o radu beogradskog povjereništva i o postignutim rezultatima. Nažalost nam interne prilike nisu dopuštale, da sazovemo bar jednom u godini zbor naših komesara, pa da se s njima posavjetujemo o budućem radu. Držimo, da će u buduću biti lakše moguće, da se povjerenici sastanu, pa makar samo po provincijama, a naročito će uspostavom novog zasebnog tajništva za KKL biti omogućen bolji kontakt sa pojedinim komesarima. Pored toga stajala je Uprava u vrlo živoj prepisci sa Hanhalom KKL i direktorijem u Jerusolimu, naročito radi kupnje zemljišta za jugoslavensku koloniju, da se konačno omogućiti naseljenje naših halucim. Pregovori su se radi naročitih prilika u Palestini otegnuli, jer kupnja ovećeg kompleksa traje dulje, nego što to naša strpljivost podnosi. Danas možemo reći, da nam je Hanhala došla znatno u susret i izjavila se spremnom, da kupi potrebiti kompleks zemljišta, prepuštajući izbor zemljišta nama odnosno našim halucima. Sa strane KKL je sve učinjeno, da naši halucim dodju što prije u posjed zemljišta, pa da se tako osnuje nova kolonija u Erecu. Uprava KKL bila je zastupana na konferenciji svih zemaljskih povjereništava, koja se održala prije

svjetskog cionističkog kongresa od 11. do 14. augusta o. g. u Beču, te su naši delegati živo učestvovali u debatama i tražili ovlaštenje za provedbu jedinstvene akcije. Pošto se Hanhala, a i većina zastupnika izjavila protiv provedbe ovoga principa, morali smo odustati od svih daljnjih koraka u tom smjeru.

Poznato je, da je Keren od nas tražio obavezu, da ćemo za kupnju zemljišta što će ga dobiti naši halucim namaknuti izvjestan kontingent za KKL. kontingent, koji je bio dvaput veći od našega prijašnjega. Ovom zgodom želimo da konstatujemo ugodnu činjenicu, da smo ispunili preuzeto obećanje, da za ovu godinu potpunoma namaknemo svoj kontingent, ma da nam je povišenje tek kasnije, na izmaku prvog četvrtgodišta saopćeno. tako da smo morali upeti sve sile, da osiguramo taj rezultat. Kraj toga treba još uvažiti, da pored svega povišenja kontingenta naša Uprava nije nijednom mjestu povisila kontingent, a mogla je to učiniti zato, jer je uspelo naći novih stanica za rad, osvojili smo nove i dobre pozicije, pa će svatko, tko samo letimično pogleda našu statistiku, moći lako naći mnogo mjesta, kojih se imena do danas u našoj statistici nijesu spominjala. Bit će naš zadatak u buduću, da ovu listinu imena još više nadopunimo, dok više ne bude mjesta, u kome stanuju Židovi, a koje ne bi u našoj statistici bilo zastupano.

*

U općem dijelu već smo istaknuli, da će budući rad morati naročito računati ne toliko s pojedinim akcijama, već s pojedinim sabirnim granama. Razlog je tome zaključak XIV. kongresa, koji je pokušao, da tačnije opredijeli djelokrug KKL, da se izbjegne koliziji sa KH. Polazeći s gledišta, da je KKL darovni fond, traži se, da KKL i u svom radu očuva karakter darovanja, dok je KH baziran na poreznom sistemu. Prema tome ne će se više smjeti propagirati samooporezovanje, niti dunam-akcija, kod koje se traži fiksan, dosta visok iznos, koji već ima karakter poreza, te po svojoj biti spada u djelokrug Keren Hajesoda. Morat ćemo prema tim zaključcima da udesimo svoj rad, koji treba pored svega toga da udovolji potrebama KKL. Iskustvo rada u drugim zemljama pokazalo je, da je jedno od najpodesnijih i ujedno najizdašnijih sredstava za sabiranje, naša škrabica (kasica), koja iziskuje tek dobru organizaciju. Mi smo u nekoliko navrata pisali o škrabici, pa ne bismo htjeli ponoviti, što smo već ranije o toj sabirnoj grani rekli. Ali jedan zahtjev moramo ponovno staviti i ne smijemo mirovati, dok se ne ispuni: Škrabica KKL mora doći u svaku židovsku kuću! Veliko se tu radno polje pruža naročito našoj omladini, koja može sustavnim ustrajnim radom potrostručiti naše prihode, ako će ne samo smještati škrabice u židovske kuće, već će ih, to je isto tako važno, i redovito ispražnjivati, to znači svake godine najmanje 6 puta. Ako valja da škrabice zamijene ukinutu granu samooporezovanja, tada je treba svaki mjesec ispražnjivati. Pri tome valja još posebno naglasiti veliku odgojnu zadaću, što je škrabica KKL vrši u židovskoj kući. Uvjereni smo, da je ona doista najpodesnija, da uvijek

Iskaz darova za Keren Kajemet o

Tek. br.	MJESTO	Opći darovi	Legat	Škrabice	Zlatna knjiga	Masline	Jaar Jugo-slavija	Da z					
1	Banjaluka			705	—	1350							
2	Beograd	671	25	650	—	6100	1000	8					
3	Bjeljina	620	—	568	50	6000							
4	Bitolj	245	—	3792	50								
5	Bjelovar	120	75	657	17	1176	100						
6	Brčko					1100							
7	Brod n S.	958	—	564	25	1600	3080	2135					
8	Čakovac	608	—	250	—								
9	Daruvar			351	50								
10	Debeljača			687	75								
11	Derventa	242	—	867	25								
12	Djakovo			160	—								
13	Doboj												
14	Dubrovnik			80	—								
15	Grubišnopolje	140	—				100						
16	Hercegovac	40	—										
17	Karlovae	514	—	547	50								
18	Koprivnica	15	—	2163	75								
19	Kos. Mitrovica												
20	Krčedin												
21	Križevac	125	—	1175	65	3000							
22	Ludbreg	50	—	1487	50		150						
23	Mitrovica	50	—	213	25		600						
24	Našice	755	—										
25	Niš	5216	50										
26	Nova Gradiška			184	25								
27	Novi Bečej	698	—	1221	75		360						
28	Novisad	563	50	3935	50	10000	100	2					
29	Ogulin	90	—	578	80			180					
30	Osijek	214	—	91	50								
31	Pančevo												
32	Pakrac	50	—				150						
33	Požega	150	—										
34	Prijedor												
35	Priština	200	—			6000							
36	Rogatica	250	—	180	—	420							
37	Rovišće												
38	Ruma			480	—								
39	Sanski Most			266	75								
40	Sarajevo *	1815	50	3903	50	10726	835	600					
41	Senta												
42	Sisak	190	—	314	50								
43	Slatina	376	—	474	—								
44	Skoplje												
45	Split	366	—			2380	50						
46	Stari Bečej	458	—	3800	75			180					
47	Subotica	350	—	1038	10		60						
48	Šabac	102	—										
49	Stip							50					
50	Travnik	300	—										
51	Tuzla			30	—								
52	Varaždin			2310	—								
53	Vel. Bečkerek			1375	—	1000		1230					
54	Vinkovci	716	—	629	25								
55	Virovitica	1052	25	186	50								
56	Visoko												
57	Višegrad						3500						
58	Vršac	28	—	2049	25								
59	Vukovar	286	—	222	75								
60	Zavidović												
61	Zagreb ¹⁾ .	1493	25	1250	—	6120	55	26400	950	760			
62	Zemun	60	—	1331	—								
63	Zenica	277	—	1646	25		180			180			
64	Razna mjesta ²⁾ .	307	50	396	—					340			
65	Čist prihod filma												
		20763	50	1250	—	47687	52	76076	—	10831	—	7215	—

1) Od toga iznosa doprinjelo je Žid. oml. kolo 1942,35 — Ahdut Hacofim 6525,60 — Žid. Narodno društvo 20000.— Žid.
 2) Darove ispod 200.— dinara doprinjela su ova mjesta: Alibunar, Caprag, Donji Miholjac, Djulaves, Glina, Ivanićgrad, Jast
 * Sarajevo: Od toga iznosa doprinjela je Mjesna cij. org. 14415.—. Jevrejski klub 24666.—. La Benevolencija 1500.—. La C

Zagreb, 30. septembra 1925.

oktobra 1924. do 30. septembra 1925.

	Dječji sabirni arci	Tora darovi	Jacobi akcija	Otkup čestitanja	Roba	Herzl akcija	IZNOS	Kontingent	Iznad Kontingenta	Ispod Kontingenta
			1055		80	1050	5160	15000		9840
75	930	9858			855	8518	129865	180000		50134
	2335	480					10963	6250	4713	
		2057				3925	20854	25000		4146
		755					6485	15000		8514
							1100	1000	100	
		500		490	200		10465	20000		9534
				140		2500	4275	4000	275	
				30			1551	6000		4448
	277	20		210	86	140	687	500	187	
		525					3101	2000	1101	
							1535	4000		2465
							225		225	
	790	775					2345	3000		655
							2080	1000	1080	
	240						550	400	150	
					53	2500	16676	8000	8676	
	471	3095				530	10409	10000	409	
						500	500	400	100	
							1000		1000	
		950		350	110	1250	9870	6000	3870	
		425		160			3522	500	3022	
	100	60		100	300	325	2338	3000		661
							755	1500		744
							1025	4000	2241	
		125					2409	1000	1409	
		725				200	4204	3000	1204	
	808	20185			480	8700	76882	100000		23117
	194			160		250	1752	1000	752	
		2620		490		1575	23744	100000		76255
						1000	1100	15000		13900
							1030	4000		2970
		3000		1030	25	2725	9088	10000		911
				75			1600	2000		400
						600	8800	6000	2800	
		20					970	1000		30
							770		770	
		855				450	3519	6000		2480
	264					300	1410	750	660	
	695	5120					42581	180000		137419
		3000					4690	15000		10310
	28	250		440		450	3074	4000		925
		675	120	240		285	2420	1000	1420	
							14070	7500	6570	
		130			25		4713	4000	713	
	440	2190		40	836	1350	11519	4000	7519	
							6881	25000		18118
							475	1500	102	
							300	2000	300	
		30					550	3500	242	
	1035						1250	10000		8749
		1485					3298	10000		6712
							3060	15000		11940
		3710	500	560		1250	20452	20000	452	
		705	160			1275	4161	3000	1161	
							763	500	263	
		20				250	765	1500		735
							4875	15000		10125
		2860	1840		30	3051	15084	15000	84	
					175	400	2033	1000	1033	
	8543	13285	3430	6035	415	20265	140012	180000		39988
		1520					8046	20000		11954
	571	315		300		825	7219	3000	4219	
		200		245		125	2293			
							19045			
75	17723	82525	7105	11270	3545	69439	720797			

Samokontingentiranje pojedinca 60000.—
 Kelemen, Kostajnica, Novigrad, Podrute, Račinovci, St. Kaniža, Valpovo, Wien, Žepče.
 av Ladah 1000.—

Povjereništvo Keren Kajemeta za Jugoslaviju u Zagrebu

onoga pothvata ne upozna je javnost s pravim stanjem obnovnoga rada.

Mnoga su polja dosad ostala potpuno neobrađena, pa bi trebalo voditi posebno i brige oko organizovanja naših žena, koje u mnogim mjestima još uopće nisu privučene cionističkom radu. I u humanitarnim institucijama dao bi se postići jedan zamašni rezultat po primjeru nekih njemačkih, a napose američkih humanitarnih ženskih organizacija, koje su svojim radom za Palestinu polučile vrlo lijepih rezultata.

U mnogim općinama pokazao se za izgradnju Palestine interes i među ne-cionistima, pa držimo, da je zadaća vodstva i Saveznoga Vijeća naći put, koji bi doveo do neke harmonije u radu za obnovu Zemlje. Naravno je, da će takav rad možda početkom naići na mnoge poteškoće, no s nešto takta dao bi se i u tom pravcu postići lijep uspjeh.

Zadnji cionistički kongres prepustio je zemaljskim savezima izvršenje mnogih zadataka, ali napose namaknuće godišnjega budžeta, bez kojega nije moguće zamisliti normalan tok našega rada.

Dužnost je naše zemaljske organizacije, da svoju kvotu svakako namakne, a moći će udovoljiti svojoj dužnosti samo onda, ako se ovaj rad izgradi do najsitnijih stanica u našoj organizaciji. M. O. mora da su si svijesne važnosti ma i najmanjega doprinosa, jer tek mnoge stanice mogu da upotpune propisanu nam svotu. Poželjno je, da se kontingentiranje provede u prisutnosti delegata M. O., da se osigura pravedna razdioba, i da se delegatima što više uzmogne učestvovati u spoznaji o potrebi namaknuća kontingentiranih iznosa.

Kako god su lokalna naša pitanja za nas od velike važnosti, to kod prosudjivanja tih pitanja i opet moramo neprestano držati na umu, da naša jakost leži u našem jedinstvu. Mi imademo razumijevanja za lokalne potrebe i za lokalni kolorit, ali pod tim ne smije da trpi jedinstvo našega pokreta, jer smo si svijesni, da smo svoje uspjehe postizavali baš čvrstim održanjem jedinstva.

Nabacili smo samo nekoja pitanja, koja će biti svakako tretirana na Saveznom Vijeću, no jedno treba da se posebno istakne. Naša vijeća dosad nijesu nikad mogla da izvrše svoje odluke, jer za njima nisu stajale sve Mjesne Cionističke Organizacije, a često je to bilo zato, jer M. C. O. nisu smogle ni toliko interesa, da izašalju svoje delegate na Savezno Vijeće. I ovo će Vijeće samo onda u punom opsegu udovoljiti našim nadama, ako ljudi budu već kod kuće vodili računa o potrebama i donijeli svoje predloge, a napose ako budu u punoj mjeri osobno prisustvovali ovome Vijeću, koje ne će trebati da iznese velik nov program, već da nadje put izvršenju naših vječnih ideala.

M. H.

Zagrebačka općina i novi zakonski predlozi

III.

II. odjelak bavi se »duhovnim i vjersko-samoupravnim vlastima«, pa ukoliko sadržaje naredjenja, što odgovaraju židovskoj tradiciji i faktičnom razvoju, spadaju u pravila vjerske općine. Djelokrug vjerske općine i pojedinih organa određuje svaka općina u svojim pravilima. U tim se pravilima ustanovljuje i položaj vjerskih službenika i njihov odnošaj prema vjerskim općinama, te vjerski službenici imaju unutar općina prava i obveze, imaju čast, ali nemaju vlasti. Naročito je židovstvu posvećena duhovna vlast, pa stoga ne možemo privoljeti, da se u nas uvede nova uredba duhovne vlasti.

Svaka vjerska općina treba za podmirenje vjerskih potreba svojih pripadnika materijalna sredstva, koja namiče u pomanjkanju inih vrela prihoda, vjerskim pristojbama i porezima. Plaćanje ovih poreza i pristojbi mora da bude obligatorno, a za njihovo utjerivanje treba državna vlast da daje svoju pomoć.

Član trinaesti spada u statut vjerske općine, jer se tamo raspravlja o sjednicama općinskoga zastupstva, pa se mora prepustiti svakoj pojedinoj općini, da se odluči za javnost sjednica. Isti taj član govori i o vjerskim društvima, ali se ne može iz njega tačno razabrati, što se ima pod tim da razumijeva. Misli li se pjevačko ili gombalačko društvo, Hevra Kadiša ili koje karitativno društvo? To sigurno ne spada u zakonski prijedlog.

Treći odjelak bavi se »gazdinstvom vjerskih zajednica mojsijevaca«, pa bi imao da načelno statuiru: a) pravo općine na razrez vjerskoga poreza i pristojbe, b) dužnost svakoga pripadnika, da plati određeni porez i c) državnu pomoć pri utjerivanju tog poreza administrativnom ovrom. Samo gazdinstvo, dakle uprava, spada u općinski statut. Član XV. očita je povreda općinske autonomije. Stvar je vjerske općine odnosno njezinih organa, da odlučuje, gdje će i na koji će način eventualne svoje glavnice, zadužbine i zaklade koristonosno plasirati. To zavisi često o financijskim prilikama same općine, te o gospodarskim prilikama onoga područja, unutar kojeg imade općina svoje sjedište.

Neispravna je nadalje alineja g) istoga člana, jer će židovske općine udovoljiti vjerskoj potrebi svojepodručnih Židova bez obzira, da li su naši državljani ili ne. Citirana alineja poziva se na član 1., koji govori o Židovima državljanima. Dosljedno tome doprinijeli bi općinske poreze samo naši državljani, a to je neopravdano. Svaki Židov, koji imade u području jedne općine svoje prebivalište ili vodi trgovinu, obrt, ili ima kakav posjed, treba da doprinese za općinske svrhe. Ta dužnost doprinosanja ne smije da bude ograničena samo na punoljetnike. I malodobnici, ako su namješteni, vode kakav posao ili su vlasnici kakovih nekretnina ili pokretnog imetka, dužni se plaćati vjerski porez. Ali i to spada u općinski statut i treba načelno samo ustanoviti pravo općine, da odmjeruje vjerski porez svim svojim pripadnicima.

IV. odjelak govori o »zadužbinama vjerske zajednice mojsijevaca«. Naslov ne

odgovara tekstu, jer po naslovu izgleda, da se radi o zadužbinama, koje osniva vjerska zajednica mojsijevaca, dok po tekstu radi o subjektivnom pravu pojedinih lica, da u svrhe, naznačene u tom članu, osnivaju zadužbine. To uopće ne spada u zakon o uredjenju židovskih bogostovnih općina, jer pravo disponirati svojim imetkom u ma koje svrhe, samo ako namjena nema služiti contra bonos mores i za nedopuštene svrhe, slijedi iz pojma slobodnog vlasništva i prava raspolagati svojim vlasništvom. Jer dakle u članu XVI. načelno izraženo pravo izvire iz samog građanskog zakona, ne treba mu posebne norme, a pogotovo ne u zakonu o uredjenju vjerske općine.

Skroz je krivo pravnu valjanost odredbe o osnutku zadužbine u vjerske svrhe činiti zavisnom od pristanka nadležne vjerske općine. Vjerska općina po židovskoj tradiciji mora primiti svaku namjenu, zadužbinu, dar, legat itd., koji ima služiti njenim zadacima.

Nije korektno nabrajati svrhe, u koje je dopušteno općini primati zadužbine, darove, legate itd., jer se iz teksta ne vidi jasno, da li su te svrhe nabrojene taksativno ili egzemplifikativno. Pošto je je u svakoj zadužbini navedena svrha, kojoj služi, svaka će vjerska općina otkloniti upravu zadužbine, koja ne odgovara njezinim zadacima, ili im se čak i protivi.

Prema citiranoj ustanovi vjerska općina ne može prihvatiti dar ili legat, ako ne potiče od naših državljana ili lica koja ovdje imadu nekretnine, ako to ne dopušta ministarstvo vera. Općinski pripadnik jest i nedržavljanin, koji ovdje živi i umire, pa ima pravo, da se oduži općini, da učini dobro djelo, da uvijekveći spominjanje na se, ili svoje bližnje, pa da u vjerske svrhe daje sav ili jedan dio svoga imetka, razumijevajući pod vjerskim svrhama kultusne, prosvjetne i socijalno-karitativne svrhe. Pa zar da o tome odluči privola ministarstva vera?

(Svršetak slijedi.)

Iz židovskog i cionističkog svijeta

Sjednica Akcionog Komiteja dne 21. oktobra u Berlinu. Cionistička je Egzekutiva 1. oktobra na sjednici u Parizu odlučila, da sazove sjednicu Akcionog Komiteja na 21. oktobra u Berlin. Ova sjednica ima, da izabere novu Egzekutivu.

Izveštaji Cionističke Egzekutive Mandatarne Komisiji. Kako »Jewish Chronicle« javlja predao je Colonel Kish godišnji izvještaj Palestinske Egzekutive High Commissioneru Lord Plumeru s molbom, da ga preda za Ženevu permanentnoj Mandatarne Komisiji, pa će da se raspravi na prvoj sjednici Mandatarne Komisije. Kako se čitaoci sjećaju prošle godine cionistički izvještaj nije bio raspravljen na sjednici Mandatarne Komisije jer ga Egzekutiva nije predala High Commissioneru, nego, izravno Generalnom Sekretaru Saveza Naroda u Ženevi.

Sjednica Komiteja za Hebrejsku Univerzu. 23. i 24. septembra bila je sjednica Komiteja za Hebrejsku Univerzu. Učestvovali su Sokolov, prof. Einstein, Judge Mack, Ehrmann, prof. Landau (Berlin), prof. Landau (Göttingen), prof. Horowitz, prof. Ohrenstein, Dr. Schlössinger, Direktor Kemijskog Instituta Hebrejskog Univerziteta u Jerusolimu, prof. Fodor u sekretar Univerzitetskoga Komiteja Leo Kohn.

Raspravljalo se o pitanjima uprave budžeta, o osnivanju novih univerzitetskih instituta i izgradnji, pa je među ostalim odlučeno osnovati Orientalistički Institut.

Darujte za halučku farmu

Kao prigodom svakog S. V. tako će biti i ovaj puta izabrana komisija točno informirana o svim fazama poslovanja od zadnjeg S. V. pa do danas.

BLAGAJNIČKI IZVJEŠTAJ.

Računski zaključak per 30. IX. 1925.

U broju 28.—29. »Židova« objelodanjen je račun prihoda i rashoda te račun razmjere za vrijeme od 1. I. 1924. do 30. IV. 1925.

Ovdje slijede računi za daljnjih 5 mjeseci t. j. od 1. V. 1925. do 30. IX. 1925.

Financijalno stanje Saveza poboljšalo se dakako, jer su unišli ipak neki prinosi i tako svršava ova bilanca sa imovinskom stavkom od Din. 51.005.44.

Ako se uzmu u obzir tražbine vjerovnika sa svotom od Din. 15.134.04 i da bi Savez imao još namiriti do 31. III. 1926. t. j. do konca budžetarne godine, koja je trebala trajati od 1. IV. 1925. do 31. III. 1926. samo redovite izdatke otprilike Din. 36.000 (naime 6 puta po Din. 6000 za vrijeme od 1. X. do 31. III.) može se konstatovati, da zapravo nema imovine, i za druge proračunske stavke (agitacija, pripomoći, pal. ured itd.) apsolutno nikakvih sredstava.

Ako se pako uoči mogućnost, da naše glasilo uslijed gospodarskih prilika (ispad anonsa) i gubitaka kod tražbina za iste i pretplata, dugujući iznos od D. 11.105.60 ne će moći izravnati, onda je razmjera pasivna.

Uzrok leži dakako opet samo u nedostatnim sredstvima i u nehaju većine M. C. O. te pojedinaca naprama onako već skučenim potrebama Saveza.

Apel na M. C. O., koje nisu udovoljile dužnostima u tom pravcu — raspisanje kontingenta — ostao je potpunoma bez uspjeha.

Proračun. Prilike nas sile, da proračunsku godinu mijenjamo, naime da podastremo budžet za vrijeme od 1. X. 1925. do 30. IX. 1926.

Isti još ne može biti objelodanjen, jer ga Savezni Odbor imade aprobirati. Sadržaje osim redovitih stavaka dvije važne stavke i to: Posebni prinos za M. O. u visini od Din. 72.000 i ostatak potreba za Mošav Jugoslavija Din. 200.000. Radi prve stavke imao bi se doprinos ustanoviti sa Din. 45.—, a potonja svota imala bi se se namaknuti **zaključnom** akcijom odmah iza Saveznog Vijeća tako, da pojedinac daruje Din. 50.

Šekelska akcija 5685. Do 30. IX. 1925. obračunato je 4606 klal-šekela i 268 Hitahduta.

Opća jedinstvena akcija ne može se provesti, jer se njoj protivi Cijonistička Egzekutiva.

David Spitzer.

Problemi Saveznoga Vijeća

Cijonistički rad nažalost još uvijek nije zahvatio dubinu, već nažalost leprša po površini, uslijed čega kod nas još nema pravoga jevrejskoga života, a napose jevrejske društvenosti, koja je temelj cijonističkoj aktivnosti.

Mjesne Cijonističke Organizacije u svojoj suštini ne pokazuju dovoljno znakova svoje aktivnosti, nego drže da su udovoljile cijonističkim dužnostima, ako se mogu pozvati na nešto svo-

Račun prihoda i rashoda za vrijeme od 1. V. do 30. IX. 1925.

Rn. osiguranja	prenos	1600	40		
„ Palured, hal. stanica	„	160	—		
„ namještaja	otpis	1000	—		
„ unapređenje hebrej. jezika	prenos	1000	—		
„ pripomoći	„	2740	—		
„ rasvjete i loženja	„	111	05		
„ stanarine	„	1047	—		
„ uprav. troška*)	„	7385	07		
„ agitacije	„	1201	85		
„ plaća	„	19692	16		
Od rna kamata	„			677	32
„ „ prinosa	„			85545	16
„ „ imovine	„	50284	95		
*) Poštarina, tiskanice, papir, pisaci pribor, bol. blag. brzojavi.		86222	48	86222	48

Račun razmjere 30. IX. 1925.

Rn. namještaja		14000	—		
„ blagajne		797	20		
„ dužnika		122980	62		
„ vjerovnika				16239	04
„ farma Bitolj				1710	—
„ „Kolonija“				68823	34
„ imovine : 1. V. 1925. 720.49				51005	44
„ 30. IX. 1925. 50284.95					
		137777	82	137777	82

ga sabirnoga rada. Medjutim naša snaga ne leži uvijek na polju sabiranja, već na produbljivanju naših vrednota u velikom krugu naših sumišljenika. Nije dakle znak jakosti pokreta, ako se koja M. C. O. pozivlje na rezultate sabiranja, jer oni mogu da su prouzročeni i momentanim raspoloženjima, već je nužno, da sve Mjesne Organizacije vode brigu o kulturnim našim zadaćama, jer će samo tim svojim radom doprinijeti razvitku i proširenju našega pokreta.

U građanskim krugovima još uvijek cijonistička svijest nije produbljena, pa je možda u velike bila naša pogreška, što na tu kulturnu stranu u našem građanstvu nismo dosele polagali dovoljno pažnje. Samo naša omladina živi produbljenim cijonističkim životom, no i ona ne može da razvije svu svoju djelatnost kraj nerazumijevanja njezinih težnja. Omladina se u svim kulturnim narodima napose potpomaže, a u nas kao da se na takovu djelotvornu pripomoć uopće vrlo malo pomišlja. Samo vodstvo nije u stanju da iz svojih čednih sredstava udovoljava svim potrebama omladine, premda se u tom pravcu napose u najzadnje vrijeme silno naprezalo, već su sve M. O. dužne, da ove potrebe bezuvjetno podupiru. Naravno je, da i s takovom pomoći omladini još nisu M. O. iscrple svoj rad, jer bi se one i te kako imale brinuti i oko vlastite svoje cijonističke odgoje.

Neprestano se čuje pritužba, kako ovdje i ondje nema za kulturni rad sposobnih ljudi, no takav prigovor nikako nije umjestan, jer se produbljivanjem cijonističke misli uvijek po sebi radjaju sposobni ljudi, a napose, kad znademo, da mi tih ljudi već sada imademo, ali oni često ne razvijaju nužne aktivnosti. I samo vodstvo bi trebalo da vodi brigu o važnosti toga kulturnoga i odgojnoga cijonističkog rada, pa držimo, da bi bilo od prijekne potrebe, da se u krilu vodstva stvori — kako je to već provedeno u nekim

savezima — posebni referat, koji bi se napose imao starati o kulturnoj povezanosti i odgoji cijele organizacije. Time bi se u kulturno-odgojnom pravcu postigla neka jednovitost, a pojačala bi se bez sumnje i cijonistička građanska svijest, koje do sada kao da uopće nema.

U tom pogledu bi imala da igra vidnu ulogu i naša židovska štampa, koja bi u židovske domove trebala da unese poznavanje ne samo dnevnih pitanja, već i historičkih i uopće kulturnih zasada. U tom pravcu bi puno bolje mogla poslužiti jedna revija, koja bi podaleko od dnevnih naših pitanja mogla da se napose posveti upoznavanju naše historije i produbljivanju židovskoga duha. Naravno je, da će ovakva revija biti korisna i za pitanja naše sadašnjice, a napose za dalju naobrazbu naše omladine. »Gideon« je i dosada — a napose u posljednje vrijeme — vršio tu plemenitu zadaću, ali bi se trebao izgraditi uz široku potporu ne samo vodstva, već i svih naših krugova, jer će samo onda moći potpuno da odgovara našim potrebama. Pod potporom ne razumijemo samo financijalnu pomoć, već i nužnu saradnju svih intelektualnih krugova naše zemlje.

S veseljem konstatujemo, da napose u omladini imade aktivne povezanosti s Palestinom, a nema sumnje, da se sve više ukazuje potreba, da i naši građanski krugovi uznastoje, kako bi se što više barem idejno povezali s pitanjima izgradnje Palestine.

Držimo, da i kod nas treba prirediti češća putovanja u Palestinu kako bi se naši krugovi izbliza upoznali s pitanjima, koja interesiraju našu javnost, a napose kako bi pod osobnim dojmom u njih nastalo pravo i iskreno razumijevanje svih teškoća, a i uspjeha obnovnoga rada. I naše novinstvo trebalo bi da posveti mnogo više pažnje tretiranju toga obnovnoga rada, jer se sa donošenjem kratkih vijesti o rezultatima ovoga ili

i svakom zgodom dovede Židovu u pamet njegovu dužnost prema obnovnom djelu i da naročito djeluje na našu djecu, koja će se njome već od mladih dana vezati s Erec Jisraelom. U tome se do sada mnogo griješilo i svi naši apeli i opomene, da se toj sabirnoj grani posveti nužna pažnja, ostale su bez uspjeha. Treba samo zaviriti u tu statistiku i zamisliti se malo u te brojke, da vidimo, što smo sve propustili. Iz naših kartoteka ali znademo i to, da imade mjesta, koja su samo jedamput u ovoj godini ispraznila svoje škrabice, a neka ih uopće nisu ispraznila! Opažamo doduše napredak prema prošlim godinama (5685. donijela je Din. 47.687.52 prema Din. 35.7;9.83 u godini 5684. i Din. 24.613.50 u godini 5683.), ali nas taj napredak ni najmanje ne zadovoljava, jer smo uvjereni, da bi dobro organizovani sabirni rad škrabica mogao osigurati namaknuće jedne trećine cijeloga našega kontingenta, dok danas čini svęga 15.09% ukupnoga iznosa, koji smo u ovoj godini sakupili za KKL.

U razmatranju pojedinih grana sabirnoga rada, kojima će trebati u narednoj godini posvetiti punu pažnju, spada bez sumnje i pinkas (darovna knjiga). Lijep razvoj ove darovne grane, koja je ove godine donijela Din. 67.466.75, opravdava nadu, da će pinkas biti u buduću vrlo obljubljeno i izdašno sabirno sredstvo, koje ima da postane kronikom židovskog obiteljskog života. Nažalost je pinkas samo u nekim mjestima uveden, ali tamo najveći dio prihoda KKL donosi pinkas. I kao što ne smije biti židovske kuće bez škrabice KKL, tako ne smije da bude obiteljske prigode u židovskoj kući, koja se ne bi zapisala u darovnoj knjizi.

Od sabirnih sredstava valja nadalje istaknuti Toradrove, jednu od najmladnjih akcija, koja se konstantno razvija (Din. 82.525, prema Din. 60.000 u godini 5684. te Din. 50.107 u godini 5683. i Din. 34.468.50 u godini 5682.). Iz statistike vidimo, da mnoga mjesta toj sabirnoj grani ne posvećuju dovoljno pažnje. Da se samo iskoriste svi blagdani, morali bismo osigurati velik dio kontingenta. Kraj toga ima ova sabirna grana tu prednost, da se njoj rado svaki odazivlje, jer svaki kod Tore dariva u razne svrhe, pa uvede li se u jednoj općini običaj, da se kod Tore daruje za KKL, tad mora uspjeh biti povoljan. Lijep rezultat postigla je ove godine Zlatna knjiga, pa se taj uspjeh ima pripisati akciji, što smo je proveli prigodom otvorenja hebrejskog univerziteta u Jerusolimu. Najslabiji uspjeh imala je akcija za otkup od čestitanja (Din. 11.190), premda smo mi uvjereni, da bi ta akcija morala donijeti 20 puta bolji rezultat, kad bi naši povjerenici doista čestito organizirali tu akciju. Najbolji rezultat donijela je Geulah aarec (Din. 278.880.94), koja se vodila kroz cijelu godinu. U znatnoj su mjeri pali darovi za masline (Din. 18.016) vjerojatno s razloga, jer su danas masline preskupe za naše valutarne prilike (jedna maslina stoji Din. 90).

Tom zgodom moramo upozoriti na jednu našu akciju, koju smo započeli, ali je još uvijek nijesmo završili, a to je Jaar Jugoslavija. Do sada je darovano

9616 drveta, pa bi prema tome valjalo još namaknuti iznos za 384 maslina. U interesu je našega ugleda, da ovu akciju ove godine bezuvjetno završimo!

Konačno bismo htjeli, da se još sa nekoliko riječi osvrnemo na jednu granu rada, koju smo do sada uvijek zanemariвали, a to su legati. Uvjereni smo, da bi se sigurno našao velik broj Židova, koji bi svi testirali u svojoj oporuci za Keren Kajemet, kad bi samo netko k njima pristupio i sjetio ih Narodnoga Fonda. To je polje rada, gdje bi naši odvjetnici i liječnici mogli osigurati KKL-u velike iznose, pa se nadamo, da će i naši povjerenici u buduću i toj sabirnoj grani posvetiti nužnu pažnju, a naročito će u tom pravcu djelovati »Feniks«, odio za životno osiguranje kod KKL.

Od vanredne je važnosti za KKL, da je uspjelo sklopiti sa osiguravajućim društvom »Feniks« ugovor, koji zajamčuje KKL velike pogodnosti, a da se uvjeti osiguranja za osiguranika ni najmanje ne pogoršavaju. I naša uprava sklopila je ovakovo utanačenje sa »Feniksom«, pa će se kod KKL osnovati s početka odio za osiguranje života, a kasnije za sve grane osiguranja. Očekujemo, da će svi sumišljenici podupirati rad našega odjela za osiguranje i stvoriti time KKL veliko vrelo prihoda.

*

Rezultat sabirnoga rada prema provincijama bio je ovaj: U Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji sakupljeno je svega Din. 316.429.61 (45.37%), u Bosni i Hercegovini Din. 83.895 (12%), Srbiji Din. 184.233.75 (26.36%), (od čega otpada na Južnu Srbiju Din. 46.024.50 ili 6.58%), a u Vojvodini Din. 113.900.10 (16.27%).

Konačno treba da se pozabavimo s radom u pojedinim mjestima. Svoj kontingent premašila su 34 mjesta od 63, dok 29 mjesta nije namaknulo svoj kontingent. Kontingent su namaknuli: Bijeljina, Brčko, Čakovac, Debeljača, Derventa, Doboј, Grubišopolje, Hercegovac, Karlovac, Koprivnica, Kos. Mitrovica, Križevci, Ludbreg, Niš, Nova Gradiška, Novi Bečej, Ogulin, Priština, Sanski Most, Slatina, Skoplje, Stari Bečej, Šabac, Štip, Travnik, Vinkovci, Virovitica, Visoko, Vukovar, Zavidović i Zenica. — U popisu mjesta, koja su nadmašila svoj kontingent, nalazimo mnogo novih mjesta, a žaljenjem konstatujemo, da su iz ove rubrike ispali Dubrovnik, Požega i Prijedor, tri mjesta, koja su do sada uvijek stajala u prvom redu doprinosnika za KKL. Naša je želja, da buduća statistika uopće nema rubrike mjesta, koja nijesu ispunila svoju obavezu prema KKL.

*

Veseljemo se zabilježili činjenicu, da je uspjelo radu naše uprave i povjerenika, da namaknu kontingent za godinu 5685. Pred nama je nova radna godina i na XIV. kongresu preuzeli smo novi kontingent, koji je za 50% veći nego prošlogodišnji. Mi s puno pouzdanja stupamo u novu sabirnu godinu, jer znademo, da će svi naši povjerenici i svi prijatelji KKL iskoristiti svaku priliku, da omoguće upravi, da i u godini 5686. uzmogne izvijestiti: Židovi naše Kraljevine ispunili su svoju dužnost prema Keren Kajemet Lejssraelu!

IZVJEŠĆE UPRAVE KEREN HAJESODA

Od godinu i pol unatrag, poslovanje ove institucije kod nas, nije se moglo tako razvijati, kako je to potrebno bilo.

Novčana i gospodarska kriza, koja je zadnjih mjeseci prouzročila silnih gubitaka i slom mnogih u privrednom životu, ostavila je svoje tragove kod Keren Hajesoda bilo da nove obveze nismo u poželjnoj mjeri dobili, bilo da je na ranijim obvezama unišao tek neznatan iznos.

Osjetilo se još jače no do sada pomanjkanje sile, koja bi pored agitacije za nove obveze, nastojala, da barem u mjestima u kojima su dobivene obveze, obavi odnosno organizira inkaso zaostalih obroka. Na žalost tu silu još uvijek ne imademo i trebati će dosta vremena i mnogo truda, da se dobiju svote, koje bi već odavna morali imati.

Pa i ondje, gdje gospodarske neprilike nisu mogle prouzročiti znatniju štetu, teško se dolazi do novaca, — kao da se zaboravilo na znamenovanje i važnost Keren Hajesoda za cijeli naš obnovni rad i našu zadaću.

Nema sumnje, da naše nastojanje mora biti onamo upravljeno, spasiti što prije ono, što se spasiti dade, pa stajalo to i znatnijih troškova.

Ne samo radi svota, koje nisu unišle, još više radi ugleda tog našega glavnoga financijskoga instrumenta moramo opet doći u kontakt s masom i biti će jedna od glavnih briga budućeg R. O., naći odgovarajuću silu za veliki posao, što čeka.

I ako naš ured nije razvio potrebnu djelatnost, ipak se radilo pomoću g. Pazi Goldmana, koji se kroz nekoliko mjeseci zadržavao u raznim područjima naše države. Uspjeh bio je zadovoljujući i ako ne u smislu maaser principa. Izaslanik Keren Kajemeta posjetio je naročito one krajeve, gdje su naši sumišljenici sefardi i tako nam je osobito dobro došao kao saradnik, koji je umio govoriti tim ljudima jezikom, kojim je na njih osobito djelovao.

Prvi put, što je bila posjećena Južna Srbija i tamo širena ideja K. H.

Skoplje, Bitolj, Niš do sada jedva su i znali za našu najjaču instituciju i treba bilježiti, da smo naišli na mnogo razumijevanje i našli teren za buduću rad.

Posjet u Beogradu i Sarajevu dokazom je, da još imade mnogo mogućnosti za uspješan rad. U tom savezu valja naročito istaknuti uspješni rad mjesnoga kursorija u Beogradu, koji je kao iznimka među drugima povjereništva, vršio doista svoj zadatak.

Oduševljenje i darežljivost u Splitu i Dubrovniku snažan je dokumenat svijesti i podstrek za daljnje preganje u teškim vremenima.

I u slavonskim, te nekim gradovima bosanske provincije bilo je djelovanje g. Goldmana od koristi.

G. Pazi Goldmann posjetio je Banjaluku, Brod, Brčku, Bijeljinu, Travnik, Tuzlu.

Naš uspjeh u Erecu ovisi, kako to jasno proizlazi iz budžeta Egzekutive i svih poziva i apela za najintenzivniju djelatnost u korist K. H., pretežit o sredstvima, koje ćemo nasmoći i sakupiti.

Prije svega dakle, pitanje novca, — pitanje financija. To i na naslov naših povjerenika gdje god bili radi rada u narednim mjesecima

O židovskoj narodnoj knjižnici u Jerusolimu. Poziv talijanske vlade svim nakladnicima, knjižnicama i naučnim društvima, da daruju židovskoj narodnoj biblioteci knjige, imao je jako lijep rezultat. U Jerusolimu je stigla već jedna pošiljka sa 500 knjiga, a nekoliko stotina svezaka nalaze se u Rimu kod komiteja, koji radi pod upravom rabina Dante Lattesa. Među ostalima slali su: društvo Dante Alighieri jednu potpunu bzirku talijanskih klasičnih djela; poznati botaničar, upravitelj botaničkog Instituta u Rimu, prof. Romualdo Pirotta svoje knjige i potpunu seriju od njega izdanih botaničkih analiza; porodični umrlog mikrobiologa Grassia sva manja djela Grassiova, koja su jako rijetka. Katolička Univerza »Sacro Cour« u Milanu poslala je sva od nje izdana vrlo važna djela. Nakladnici Althari, Zaničeli, Mandatori, Imperia i ostali poslali su jako lijepe publikacije. Sabiranje se nastavlja.

Lektorat za novohebrejski na českom sveučilištu u Pragu. Početkom ovoga semestra bit će na seminaru za semitsku filozofiju postavljen lektorat za novohebrejski jezik. Za lektora bit će postavljen rabin dr. Izidor Hirsch, koji će u ovom semestru održati slijedeća predavanja: 1. gramatika novohebrejskog jezika, lektira i praktične jezične vježbe. 2. Pregled historije novohebrejske literature: vrijeme talmuda, srednji vijek i najnovije doba.

Herzl i Vatikan. »Vosische Zeitung« od 27. septembra objavljuje prilog Heinricha Jork-Steinera o pregovorima Herzla sa papom Pijom X. i državnim sekretarom, kardinalom Merry de Val od 24. januara 1904. Ne ćemo taj članak priopćiti, jer nam je Herzl u svojim dnevnicima sam prikazao te pregovore s Vatikanom.

Herbert Samuel navodno designiran za potkralja indijskoga. »Džuiš Tajms« javlja, da se u engleskim političkim kugovima računa s tim, da će — poslije svršetka rada u komisiji za ugljen Sir Herbert Samuel biti imenovan potkraljem za Indiju, na mjesto Lorda Readinga, čiji rok službovanja prestaje na proljeće.

Bečki halucin otputovaše za Palestinu. 165 halucin iz Beča, koji su za vrijeme kongresa podnijeli eksekutivi zahtjev, da im se skoro omogućiti odlazak u Palestinu, otputovaše početkom oktobra u Palestinu.

Iz Palestine

Nansenov izvještaj Savezu Naroda o palestinskom mandatu. Na sjednici šeste komisije Saveza Naroda od 22. septembra izvjestio je zastupnik Norveške Nansen o Mandatima, te posvetio osobito pažnju palestinskom mandatu. Govorio je u povoljnom smislu o židovskom radu u Palestini. Komisija je primila Nansenov izvještaj o mandatima bez diskusije. Poblize izvještavaju o Nansenovu razlaganju varšavski »Najer Hajnt« i krakovski »Novy Dziejnik«. Zatim je govorio Nansen o napredovanju u Palestini s velikom objektivnošću. Naglasio je, da se Palestina razvija u brzom tempu i da je napredak u političkom, ekonomskom i kulturnom pogledu znatan. Mora se priznati, da palestinski mandat stavlja mnogo kompliciranih dužnosti, poradi čega nastaju često suprotna mišljenja. Nastojanje cionističke organizacije, da izbjegne konfliktima, veoma je hvalevrijedno. Mandatar na vlast nastoji, da zahtjeve mandata ostvari na pravedan način. Član mandatarne komisije prof. Rappard ustanovio je za vrijeme svoga boravka u Palestini velik napredak u zemlji. Na temelju izvještaja prijašnjega High Commissionera Sir Herberta Samuela mogla se mandatarne komisija uvjeriti, da administracija Palestine djeluje u smislu mandata i teži za ostvarenjem ideje židovske narodne domaje.

Gotovo 5000 palestinskih imigranata u augustu. Jerusolim 30. 8. 1925. (P. I.). Prema oficijelnom izvještaju prispjelo je u Palestinu u mjesecu augustu 4933 imigranata. 2590 palestinskih stanovnika povratilo se u isto vrijeme u Erec Jisrael.

Kupnje Keren Kajemeta u Emeku. Jerusolim, 30. 9. 1925. (P. I.). Zemljišni posjed KKL-a u Emeku povećao se neprestanim kupovanjem na 109.000 dunama, koji su jedino na tri mjesta prekinuti manjim komadima zemljišta. Ta se zemljišta počinju od zapadne granice Nahalala, pa dosižu istočnu granicu Nurisa. Krajevi, koji leže između njih oko 20.000 dunama, dijele ovu zonu u slijedeće dijelove: Nuris-Kumie (33.425 dunama), Merhavija — Tel Adas — Rub-el-Nasra (22.718 dunama), Nahal-Knefis-Jelata-Narakani-Tel Tmah (46.165 dunama), Džindžar (4.473 dunama).

Zemljišta koja su unesena na ime Narodnog Fonda u Emek Jesreelu iznose prema tome 106 hiljada 781 dunama.

Po zaključku formalnosti za kupnje, koje su međutim zaključene, imati će Keren Kajemet samo na tom području 150.000 dunama.

100-postotni prirast gradskog zemljišta. (Jerusolim, 30. 9. 1925. (P. I.). Prema izvještaju, koji je bio predložen XIII. cionističkom kongresu, posjedovao je Keren Kajemet 1.149.201 kvadratičkih pikova t. j. 718 dunama gradskog zemljišta.

Koncem maja 1925. porasla su zemljišta, koja su unesena na ime Narodnog Fonda na 1.622.830 pikova ili 1014 dunama. K tomu dolazi zaključak od nedavno, da se kupe još 350 dunama za povećanje Šhunat Boruhov u susjedstvu Tel Aviva, te 97 dunama za radničku koloniju kod Tiberijasa. Pribrojivši ove kupnje, koje su namijenjene gradskim i predgradskim naseobinama iznosi ukupni posjed gradskog zemljišta KKL 2.336.030 kvadratičkih pikova ili 1461 dunam.

To znači više nego 100 postotni prirast od godine 5683.

Tel Aviv zastupan na međunarodnom kongresu gradova. Na međunarodni kongres gradova u Parizu pozvan je, po prvi put, i Tel Aviv, koji je delegirao svoga načelnika Džensogofa.

Učešće Poljske na izložbi u Tel Avivu. Poljski Ministar za trgovinu i industriju razaslao je različitim industrijskim organizacijama cirkular u kojemu opširno izvještava o Tel Avivskoj izložbi Srednjega Orijehta pa im preporuča, da sudjeluju na izložbi.

Povijest Tel Aviva. Senat gada Tel Aviva je odlučio izdati jednu knjigu o postanku i razvitku Tel Aviva prvog židovskog grada. Djelo treba da ima 40 stranica i sadržavat će važne dokumente, ilustracije, statistički materijal, biografije vodećih ličnosti itd. Redakcija knjige je povjerena gospodinu Jeripoleskomu.

Palestina na kongresu za suzbijanje malarije u Rimu. Od 4. do 6. oktobra 1925. bit će u Rimu prvi međunarodni kongres za suzbijanje malarije. I Klinger (Palestina) referirat će o alkaloidima kina o tetapiji malarije.

Trgovina između Palestine i Rusije. Inž. Ginsburg od društva Hamanhil sklopio je u Rusiji ugovor po kojemu će se odande uvesti građevnoga drva za 20.000 funti, dok će se onamo eksportirati palestinskoga vina i naranča za 1600 funti.

Lublinter kupio duhansku žetvu u Galileji. Njujorškog novine »Dos Jidiše Folk« javljaju, da je poznati fabrikant Lubliner upravo kupio duhansku žetvu u Galileji. Pregovori su se dugo vukli jer Lubliner najprije nije htio da plati zatraženu cijenu. Međutim je tvrtka popustila, jer nije bilo dosta prvorazrednoga, finoga duhana. Novokupljeni galilejski duhan bit će eksportiran što u Njemačku, što u Ameriku.

Gradnja velikoga Hotela u Migdalu. Sredinom septembra počela se gradnja velikoga Hotela u Migdalu. Kod gradnje imade posla 60 radnika kroz jednu godinu. Buduć da se izvodi još nekoliko većih gradnja, osjeća se potreba zidara.

Novi upravitelj Keren Kajemet u Americi. Na sljednik umrlog senjora Abela, novoizabranu upravitelj K. K. L. Broa za Ameriku, Dr. A. E. Abramovitz povratio se kako »Dos Jidiše Folk« izvještava ovih dana sa jednog kratkog posjeta u Palestini i sa Cionističkog Kongresa iz Beča u Njujork. Dr. Abramovitz je bio posljednjih tri godine upravitelj Keren Hajesoda u Čikagu. Rodjen i odgojen u Jerusolimu poznaje tamošnje prilike veoma dobro i kroz mnogo godina prvo kao rabin, kasnije kao upravitelj Keren Hajesoda se pokazao kao sposoban i energičan cionistički radnik.

Imenovanje činovnika u Palestini. Bivši guvernerski zamjenik hajfanskoga distrikta E. Mills premješten je kao sekretarski zamjenik u Jerusolim. Prvi sekretarski zamjenik E. Keith Roach ima da postane inspektorom Državne Uprave. Čuje se, da je Sir Ronald Storrs primio mjesto guvernera na Kipru, pa će da ostavi Palestinu u novembru.

Broj žitelja u Petah-Tikva. Po brojenju izvedenom od kolonijanskog odbora iznaša broj stanovnika u Petah-Tikva 6300, uzuzevši radnike u »Givat Hašloša«.

Talijansko-arapsko društvo za kupovanje zemljišta u Palestini Hasan Dojani, poglavica uglednog arapsko-kršćanskog plemena u Palestini, uglavio je s jednim talijanskim društvom ugovor, po kojem će talijansko društvo dobiti pravo iskorišćavanja na 18.000 ha arapske zemlje za vrijeme od 20 godina. Odbor sastavljen od Talijana i Arapa upravljat će koncesijom.

Lord Plumer primio je odlične američke cioniste. Lord Plumer primio je 21. septembra Morrisa Rothenberga, Emanuela Neumanna, Judgea Rosenblatta, Isacca Meistera i Charlesa Pasmanna palestinskog zastupnika American Zion-Commonwealth, koje je predstavio Colonel Kish; istovremeno primio je Miss Irenn Soeb, predsjednicu američanskog odbora za dječju skrb.

Nova razdioba Palestine. Po jednoj naredbi Councila od godine 1922., objavljenoj u »Official Gazette« dne 1. VI. 1924., tadani je High Commissioner Palestine podijelio zemlju u tri distrikta: Sjeverni — Jerusolim — Jafa — i Južni distrikt. Sad se ali pokazala potreba, da se ujedine distrikti Jerusolim — Jafa i Južni. Sadani High Commissioner je na to objavio 16. septembra 1925., da se Palestina iz upravnih uzroka dijeli na slijedeće distrikte:

a) Sjeverni distrikt, uključivo subdistrikte Hajfa, Ako, Nazaret, Tiberias, Safed, Nablus, Jenin, Tulkeren i Beisan sa poglavarstvom u Hajfi.

b) Jerusolim — južni distrikt sa poglavarstvom u Jerusolimu, uključivo subdistrikte Jerusolim, Ramallah, Betlehem, Jeriho, Jafa, Ramleh, Gaza, Hebron i Bršeba.

High Commissioner u Menorah, Clubu. (Jerusolim, 30. 9. 1925. (P. I.). Prilikom jučerašnjega posjeta High Commissionera i njegove supruge u Menorah Clubu održao je Col. Kish kao počasni predsjednik pozdravni govor. Ukratko je prikazao povijest židovske legije i kluba i istakao časnu činjenicu, da je već po drugi put britski vojvoda posjetio ovu instituciju otpuštenih vojnika (Lord Allembey posjetio je klub u aprilu). Col. Kish izrazio je nadu, da će pomoću vlade za vrijeme službovanja Njegove Ekselencije biti ostvarena želja mnogih otpuštenih vojnika u čitavoj zemlji, da dobiju svoje vlastito poljodjelsko naselje.

High Commissioner je izrazio svoje veselje, što postoji ovaka organizacija u Jerusolimu. I ako su nekadašnji vojnici, ipak se ne smiju da smatraju izvan službe, jer je službovanje dužnost muževa i žena do posljednjeg dana. Za vrijeme čaja koncertirali su učenici jerusolimske muzičke škole. Distrikt Commissioner, koji je bio također nazočan, ostao je još iza odlaska vrhovnoga komesara kod šahovske partije u klubu.

Palestina - sposobno tržište za njemačku robu. Berlinska »Industrie u. Handelszeitung« donasa 26. septembra članak »Palestina - sposobno tržište za njemačku robu«, gdje raspravlja o poboljšanju gospodarskih prilika u Palestini. Završava ovako: »Položaj Njemačke u izveznoj trgovini prema Palestini se znatno popravlja, dok Engleska uslijed ove konkurencije gubi na terenu. Njemačka je roba jeftinija, a pomorske veze s Palestinom su izvrsne. Njemački fabrikanti tjerali su intenzivnu trgovačku politiku u Palestini, ta su osnovali agenture i zastupništva. Oni prodaju električne potrebštine, stroeve i željeznu robu. Palestina se može smatrati kao čvrsta točka za izgradnju daljnjih trgovačkih veza s Transjordanijom, Arabijom, Irskom i Sirijom.

Blagostanje zemlje se popravlja stalno, premda to još ne dolazi do izražaja u životnom standardu žiteljstva. Od god. 1920. nastalo je nekih 40 naselja, a valja pripraviti stanove za 50.000 useljenika. Od 1920. god. sagrađeno je 12.000 kuća. Palestina se prema tome može smatrati kao vrlo nadobudno tržište za njemačku industriju.

Iz Jugoslavije

IDEOLOGIJA ASIMILACIJE.

Zaista je šteta vremena i crnila, da odbijamo napadače na cionizam, da se obaziremo na zloguke proroke, koji mu kazuju propast — danas iza 14. kongresa, koji je upravo svojim žestokim partajskim životom dokazao životnost cionizma i interesirano učešće velikih masa u

svima pitanjima izgradnje. Šteta je truda, jer bismo voljeli da se opširnije pozabavimo problemima našega Saveznog Vijeća, koje će imati da udari temelj snažnijemu cionističkom razvitku u našoj Kraljevini.

Ipak po novinskoj dužnosti bilježimo nepotpisani članak inače ugledne revije Narodno gospodarstvo »Poslije cionističkog kongresa u Beču«. Taj članak dokazuje onu staru, kako se vid odmah pomračiti, čim dodje na tapet židovsko pitanje. Članak je odugačak mozaik tačnih i netačnih tvrdnja i još netačnijih zaključaka.

Gosp. pisca cionizam zanima samo zbog toga, što u kraljevini SHS imade 65.000 Židova, »koji se služe hrvatskim odnosno srpskim jezikom, koji su odgojeni našim nacionalnim životom i koji su u velikim danima posljednjih decenija pokazivali potpunu narodnu svijest, identičnu onoj borbi, koja nas je svè zajedno dovela do oslobodjenja«, a »preokret je nastao iza rata, kada su pojedine vjerske, kulturne i humanitarne organizacije započele da naglašuju svoje židovstvo, i da se po malo dijele od hrvatskog i srpskog rada. Naročito se je isticala vjerska (od nas istaknuto) židovska štampa, kojoj stoji na čelu zagrebački tjedni list »Židov«, koji je sve više skretao na lijevo, dok se nije konačno sasvim odijelio od našeg nacionalizma i prešao potpuno u židovske nacionalističke vode.«

Kad g. pisac tako slabo poznaje razvitak jugoslavenskoga židovstva i napose njegove štampe, onda se nemojmo čuditi, što on ne poznaje ni cionizam, i što on novinarskim frazama hoće da mu pokrene pravo na život. Za njega više nema nacionalnoga pitanja; danas ima samo pitanje Evropa contra Azija. »Elita židovskoga naroda mora se danas smatrati bijelom evropejskom rasom«, dakle se Židovi ne smiju u toj borbi opredijeliti za Aziju, jer su onda izdajice, kojima nema više mjesta u Evropi. Socijalno pitanje za g. pisca ne postoji; Rusija njemu nije predstavnik novoga socijalnog poretka i probudjene Azije, nego će se i ona udružiti s Engleskom i s ostalom Evropom, da zajednički upokore Aziju. Takve su konstrukcije g. pisca! On dabome vidi rješenje židovskoga pitanja samo u potpunoj asimilaciji (jedamput uostalom evropskomu, bijelomu čovječanstvu, a drugiput svakomu pojedinom narodu) napuštanjem svih osebina, imena, škola, pa i miješanjem rase. Cionizam mu je protivan realnosti, pa je osuđen na propast, a Engleska ga upotrebljava samo u spekulativne svrhe, jer da tobože 90% svega uvoza mora da potječe iz Engleske. To je međjuto samo u prvoj trećini članka. Svršetak je potpuno drukčiji! Tu g. pisac kaže doslovce: »Za danas je realnost u tome, da si jedan dio nacionalno svijesnih Židova osniva državu i da ta država pokazuje prve znake opstanka. Suverenu vlast nad tom novom državom pridržao si je cionistički kongres, koji daje direktivu u sveukupnom radu oko izgradnje nove Palestine.«

Dabome: najprije treba netačnim argumentima dokazati nerealnost cionizma, da se opravda novo frizirana misionarska ideologija asimilacije; kad je to svr-

šeno, treba doduše i opet netačnim, ali protivnim razlozima ukazati na realnost Palestine, da se već sad »stupi u gospodarskom smislu u dobre veze s ovom novom državom, jer potrebe su tamo vrlo velike, a kod nas opet ima u znatnoj mjeri takovih artikla, koji će naći dobru prodju u Palestini.«

Iza ovoga članka, koji u ime Srba i Hrvata izriče simpatije cionizmu, a u isti mah ga žali, mora da se krije židovsko lice. Mi, i ako žalimo taj skroz naskroz netačni članak, mogli bismo čak i da simpatiziramo s njim, kad ne bi bilo u nas moralne i intelektualne čistoće. Mogli bismo da simpatiziramo s njim, jer on pokazuje argumentaciju asimilanta, koji principijelno osuđuje to vraćanje Aziji, koji se buni protiv nacionalizma, koji bi htio asimilaciju — a koji ipak mora da se pokloni realnosti cionističke Palestine, i koji se u svom židovskom srdcašću ipak negdje u dubini moli, da to ne bude engleska spekulacija, nego da cionizam donese vijekovima čekano oslobodjenje.

A to je već jedan znak geule!

r.

Iz sjednice Radnoga Odbora. U sjednici Radnoga Odbora od 7. o. mj. čita se dopis predsjednika Saveza, g. dra. Alkalaja glede molbe za popust na željeznici prigodom Saveznoga Vijeća, zatim dopis Centralnoga ureda cionističkih društava Južne Srbije, u kojemu se izvješćuje o dosadašnjemu radu i razlozima, zašto je u tome radu sad nastao mali zastoj, nadalje izvještaj Židovskog Narodnog društva u Novome Sadu o stanju društvenog rada, koji je izvještaj nadopunio g. Meir Weltmann iz Novog Sada. Iza toga raspravljalo se o pitanjima Saveznoga Vijeća.

POVJERENICIMA KEREN KAJEMETA!

Završili smo sabirnu godinu s uspjehom, da smo namaknuli propisani kontingent. Radost, koju osjećamo radi toga sjajnoga uspjeha, za čas prekida naš rad, da se uzmognemo osvrnuti na rezultat, što smo ga postigli i da brzo bacimo pogled na buduću naš rad, koji će od nas tražiti još većih žrtava, još više truda i napora. Da naše nastojanje bude uspješno, treba da se posavjetujemo o budućem radu.

Dne 18. i 19. oktobra održat će se Savezno Vijeće Saveza Cionista. Svaki povjerenik neka nastoji da bude izabran delegatom ili njegovim zamjenikom, pa da dodje bezuvjetno na Savezno Vijeće, da pribiva

KONFERENCIJI SVIH POVJERENIKA,

koja će se održati u subotu, dne 17. oktobra u 9 sati na večer.

Na konferenciji ustanoviti ćemo novi kontingent za sva mjesta i dogovoriti se o budućem radu. **Savezno Vijeće i Konferencija, koja će se održati tim povodom od tolike su važnosti, da svaki povjerenik treba bezuvjetno doći u Zagreb.**

Uprava Keren Kajemet LejIsrael.

IZBOR NOVOG ODBORA JEVREJSKOG NARODNOG DRUŠTVA U NOVOM SADU.

Kako nam iz Novog Sada javljaju, Nacionalno je društvo u Novom Sadu u ponedjeljak 5. X. imalo odborsku sjednicu na kojoj su demisionirali gg. dr. Matija Sattler predsjednik, Vilim Locker poslovodni predsjednik, kao i čitav odbor društva. Do ove demisije čitavog odbora i zaslužnih predsjed. dra. Sattlera i g. Lockera, koji su kroz niz godina bili vodjé novosadskih cionista, te mnogo doprinijeli jačanju našega pokreta u Novom Sadu, moralo je doći zbog lokal-

nih prilika. Nadamo se da će se gg. dru Sattleru i Lockeru pružiti još prilika da nastave svoj rad za cionizam. Na odborskoj je sjednici g. Emilu Vigu, kao privremenom predsjedniku, povjerenom vođenju agenda. Izvanred. glavna skupština održat će se 1. novembra, te će se na istoj izabrati novi odbor. Izbore će pripremiti, izborna komisija, koja se sastoji od gg. Šandora Rosenblüth, Mano Berger, Eugen Hered, Robert Rado, Josip Bröder i Vilim Lederer.

IZ NOVOSADSKKE BOGOŠTOVNE OPĆINE.

Dr. Armin Kassovitz predsjednik bogoštovne općine u Novom Sadu, podnio je pismeno predstojništvu općine ostavku na svoje mjesto. U obrazloženju je naveo, da je po njegovom uvjerenju poželjno u interesu mira unutar općine između cionista i necionista, da se zahvali, te on to čini sa nadom, da će njegov čin faktično doprinijeti daljnjem napredku i slozi u općini. Kako se čitaoci sjećaju, bili su u Novom Sadu izbori za bogoštovnu općinu ove godine, u kojima su cionisti pobijedili, te je izabran za predsjednika g. dr. Kassovitz, bivši predsjednik prijašnjeg vojvodjanskog cionističkog distrikta. Sad je Kassovitz svojom demisijom žrtvovao sebe, da se konačno opet uspostavi mir unutar općine. Inače će i nadalje cioniste imati većinu u predstojništvu, ali će se druga partija ostaviti pasiv. rezistencije, u kojoj je dosad bila, te će dobiti četiri necionističkih članova predstojništva. Kao uzvrat su necioniste obećali, da će zajedno s cion. raditi za Izgradnju Erec Jisraela, te će otsad novosadski Židovi u još većoj mjeri doprinijeti obnovnome djelu, a cioniste — riješeni borbe — moći će svoje sile i opet posvetiti produbljivanju i intenziviranju cionističkoga rada. Kao prvi znak, da je svima ozbiljno stalo do zajedničkoga rada možemo smatrati činjenicu, da su povodom visokih blagdana darovane kod Tore tako velike svote (i necioniste) da iznose polovicu svote, koja je u cijeloj prošloj godini sakupljena.

I. REDOVITA GLAVNA SKUPŠTINA ŽIDOVSKOG OMLADINSKOG KOLA.

Dne 4. oktobra održana je u vijećnici Žid. bog. općine I. red. gl. skupština sa običajnim dnevnom redom.

Vrlo brojno posječenu skupštinu otvara prvi predsjednik Kola Cvi Rothmüller, koji iza uvodnog pozdrava govori o značenju blagdana Sukota za omladinu te iznaša misli vodilje, koje trebaju vladati radom Kola. Potpredsjednik Joel Rosenberger drži kratki referat »o rezultatima Kola« u kojem on kao voditelj istog u posljednje vrijeme iznaša sve pozitivne uspjehe, a za izostale iznaša razloge. Njegov referat prem je bio u vrlo maloj mjeri defetistički ipak je naišao na razumijevanje. Tajnik Artur Schwartz pak drži svoj izvještaj u kojem iznosi rad udruženja od svog osnutka sve do sada. Napose referiše o radu u sekcijama, koje su postigle zamjerne uspjehe a i naiše su na opće razumijevanje u društvu, nadalje o nedjeljnim sijelima, izletima, o sudjelovanju na VI. Sletu i S. V. u Osijeku itd., konačno se upušta u crtanje budućnosti društva iznašajući konkretne prijedloge i zahtjeve. Blagajnik Cvi Hirsch podnaša svoj izvještaj iz kojega se vidi aktivnost blagajne. Nakon izvještaja revizora Jule Weinaer da su knjige pregledane i u redu pronadjene, razvija se kraća debata u kojoj sudjeluju: Moše Schweiger, E. Goldner, F. Reiner, E. Zentner i Cvi Rothmüller, koji odgovara debantima. Apsolutorij podijeljuje se jednoglasno.

Kod izbora novog odbora, izabrana je velikom većinom glasova slijedeća lista: Predsjednik Joel Rosenberger, potpredsjednici T. Schwartz i Moše Schweiger, tajnici Eugen Rosenbaum i Slavko Deutsch, blagajnik Oto Hirschl, knjižničar Mirko Hirschl, revizori Štefa Salzberger i Franjo Zentner, obranički sud dr. Beno Stein, Drago Steiner i Filip Reiner.

Nakon riješenja nekih internih pitanja zaključuje novi predsjednik skupštinu sa pozivom na daljnji ustrajan rad.

Z.

Simhat-Tora vjenčić. Društvo »Hatarbut« priredjuje, dne 10. o. mj. u 9 sati na večer Simhat-Tora vjenčić u društvenim prostorijama, Peščenica VI. br. 9. sa biranim programom.

Promocija. Dne 6. o. mj. promoviran je na zagrebačkom universitetu član Ž. N. A. K. »Judeja« Ernest Gottfried na čast magistra pharmaciae. Srdačno čestitamo!

Hug Ivri, Zagreb. Slijedeći sastanak održat će se u ponedjeljak 12. o. mj. u pol 9 sati na večer u prostorijama »Židova«, Ilica 31, III. kat.

Književnost

JÜDISCHER ALMANACH AUF DAS JAHR
5686 (1925./26.)

Već kroz čitav niz godina izlazi u Wienu taj židovski almanah, koji izdavaju Ludvig Bato, Marta Hofmann i prof. dr. Makso Eisler. Njemu je zadaća, da u trci vremena, u ganjanju svagdašnice bude bar malen otpočinak. Hoće da nam bar načas približi svijesti ono trajno u neprekidnoj mijeni, da oljušti ono vrijedno iz prolazne ljuske. Tako nas vraća iskonskim vrednotama naroda, a time same sebi.

Ovogodišnji je almanah tako odlično opremljen i uredjen, da mu je želiti, neka prodre u svaku židovsku porodicu. Već desetak izabranih ilustracija naših ponajboljih umjetnika (Israelsa, Liebermanna, Strucka, Steinharta, Birnbauma, Flocha, Ehrlicha, Grossa, Chagalla), pa vrlo inostruktivni planovi novih gradova i naselja u Palestini od ing. arh. Riharda Kauffmanna i na koncu tri rukopisa iz Narodne Biblioteke u Jerusalemu (Einstein, Moses Hess i Šolem Alejhem), dovoljno označavaju osnovnu tendenciju almanaha: da bude u svakom pogledu reprezentativan, iznoseći djela naših priznatih vodiča, koji nas mogu da vode dobrim putovima i koji izriču naše biće. Još se ta tendencija bolje pokazuje u literarnim prilozima, koji se bogatstvom imena i svestranošću sadržine doimlju snažno i koji nas pune ponosom, jer su dokaz naše stvaralačke snage u svima pravcima. A ipak ima jedan osnovni ton, koji nam dozivlje u svjest, da danas čitavo židovstvo korača putem Palestine, da se u čitavom židovstvu kupe pozitivne sile oko obnove naroda stvaranjem centra u drevnoj domaji.

Preveliko je bogatstvo, a da bi se moglo ukratko ocijeniti. Naši su najbolji primijeli, koji više a koji manje. Pjesnici Werfel, Arnold i Stefan Zweig, Černihovski, Uriel, Birnbaum, Else i Marta Hofmann, Eidlitz Tag, itd., učenjaci Chajes, Karbach, Heinrich, Löwe, Gelber, Meisels, Eisler i Graf, publicisti Hans Kohn, Hugo Bergmann, Josef Patai, v. Weisl, dr. Ringel, Anita Müller, H. H. Cohn, Feliks Salten, Abeles itd. itd. Iznesena su sva područja našega rada i života: umjetnost i muzika, politika, cionistička ideologija, historija, sadašnjost Palestine i njen razvitak i koješta drugo.

Obzirom na kvalitetu cijena je almanahu vanredno niska (Din. 45). Za Kraljevinu SHS preuzeo je nabavu Ured S. Ž. O. U., Zagreb, Ilica 31. Mi taj almanah toplo preporučujemo svima sumišljenicima i prijateljima. Ben, Joseif.

JEVREJSKI ALMANAH.

Primili smo Jevrejski Almanah, koji je izdan od Saveza Rabina Kraljevine SHS, a uredila su ga gg. nadrabini dr. Ljudevit Fischer (Vršac) i rabin dr. Mojsije Margel (Zagreb). Među saradnicima nalaze se naši najugledniji nadrabini i rabini, a napose g. veliki rabin dr. Isac Alkalay (Beograd), zagrebački rabin g. prof. dr. Gavro Schwarz, te sarajevski nadrabini gg. dr. Moric Levi i dr. Samuel Wessel. Od svjetovnjaka dali su prinose predsj. Saveza Cionista g. dr. David Alkalaj (Beograd), g. dr. Lavoslav Šik (Zagreb), g. dr.

Julije Dohany (Karlovo selo) i g. Cvi Rothmüller (Zagreb). — Cijena je almanahu u običnom izdanju 65 dinara, u luksusnom 160 dinara.

Mi ćemo se na taj almanah posebice osvrnuti.

Šport i gimnastika

OSNIVANJE JUGOSLAVENSKOGA OKRUGA
SVJETSKOGA SAVEZA MAKABI

U prošlom smo broju donijeli poziv na konstituirajuće Vijeće Okruga, koje će se održavati u nedjelju, dne 18. oktobra u Zagrebu. Dvorana, gdje će se održavati Vijeće bit će pravovremeno objavljena. Vijeće se otvara u nedjelju u 8 sati ujutro i nastavlja se poslije podne u 2 sata.

Pripravni odbor izrađuje pravila i podijelio je referate (Referenti su gg. da: Josip Pribram i Samuel Deutsch).

Pozivi su razaslani na sva sportska društva i sekcije, pa se umoljavaju predsjedništva, da pravovremeno jave Pripravnom odboru (Zagreb, Miramarska cesta 20, Ž. G. Š. D. »Makabi«) imena svojih opunomoćenih delegata i eventualne želje glede nastambe njihove, kako bi se moglo i u tom smjeru potrebno poduzeti.

Nadalje se upozoravaju predsjednici društava, da se mogu dati zastupati po svojim članovima, koji borave u Zagrebu, pa će time biti olakšano izaslanje delegata, na koje su sva društva i sekcije zaključkom Vijeća S. Ž. O. U. u Osijeku vezana.

IZ MAKABIJA.

U svrhu gojenja društvenosti priredjivat će i ove godine Makabi za svoje članstvo i ostalo židovsko građanstvo čajanke, pa se već sada čine predradnje u svrhu osiguranja prostorija.

Sjajni ples Makabija održavati će se 16. januara u Glazbenom zavodu.

Purimski maskirani (kostimirani) 27. veljače u predvečerje samoga Purima, također u Glazbenom zavodu.

REORGANIZACIJA SPISKA ČLANOVA.

Umoljavaju se najuljudnije članovi i članice Makabija, da ispune tiskanice, koje će raznašati tijekom ovog mjeseca inkasator.

Nadalje se umoljava članstvo, da pripravi po 2 slike formata za legitimaciju u svrhu ispostavljanja novih iskaznica. Jedna slika treba da bude providjena čitljivo ispisanim imenom, a zadržat će se u arhivu.

Isto to vrijedi i za pomladak te naraštaj, pa se umoljavaju roditelji, da izvole učiniti gornje.

Upravni odbor.

VJESNIK SAVEZA ŽIDOVSKIH OMLADINSKIH
UDRUŽENJA.

Broj 5.

9. 10. 25.

1. Izbori za Vijeće Saveza Cionista. Iznova vas upozoravamo na pismo Hanhage; omladina mora da bude što brojnije zastupana, pa da ovaj puta aktivno istupi u radu Saveznoga Vijeća. Nastojeće svakako, da vas dodje što više, bilo kao delegati, bilo kao zamjenici, bilo najzad kao gosti.

U subotu dne 17. o. m. u pol 9 uveče bit će sastanak omladinskih delegata u Ilici 31/III. Budući da će se tamo konstatirati broj naših zastupnika, pa će Hanhaga odrediti smjernice rada, treba da svi pravodobno stignete.

2. Omladinski program. Pored općenitih zahtjeva, gdje ćemo polagati najveću pažnju na kulturnu politiku (hebraizacija, podupiranje novinstva, održanje kurzeva za cionističku

propagandu i t. d.), na palestinocentrički rad (pomaganje individualne hohšare, instalacija haluške stanice, propagandu za putovanja u Palestinu, na primjerenu propagandu među ne-židovima, izlučenje ne-čionističkih momenata iz rasprave, — omladina imade svoje zahtjeve, sažete u nekoliko riječi: djelotvorna pomoć starijih, i centralnih institucija i mjesnih organizacija. Ta se pomoć mora da pokaže i u budžetu Saveza Cionista, i u preuzimanju suodgovornosti za rad omladine.

Napose tražimo, da se i Savez Cionista i Mjesne Organizacije osjete poput nas odgovorne za naša centralna glasila »Gideon« i »Haaviv«. Ovu pomoć treba da uvidjaju svi delegati bili omladinci bili stariji. Jednako je važno, da utječete na delegate, od kojih mnogi ne će biti potpuno upućeni u situaciju, neka zastupaju napredna, nereakcionarna gledišta u pitanjima općenite prirode, neka s omladinom zajedno pozdrave bratsku saradnju s Arapima u jednu, a s internacionalnim radništvom u drugu ruku; neka pozdrave krimski projekat; neka se ne dadu zavesti nadom u ložniku privatne inicijative, koja krije u sebi goleme opasnost, i kad bi mogla da izgradi Zemlju. U pitanju Weizmanovog vanjske politike (prema Engleskoj) i u pitanju Džuiš Edjenski neka odobre Weizmanov rad.

To bi u krupnim crtama bio naš stav za Sav. Vijeće.

3. Administracija. Popisi članova su dogotovljeni. Čim ih društva prime, neka ih korigirane vrata, da im se prema reviziranoj odluci Hanhage mogu izdati nove iskaznice. Izvaci iz tekućih računa bit će ovih dana razaslani. Društva treba da već sad pošalju a conto.

4. Imenovanja. Članovima Misrada su imenovani Samuel Romano i Albert Weiss za tajništvo. Joško Rosenberg za upravu Gideona. Dalja imenovanja uslijedit će ovih dana.

5. Gideon. Zbog povećanja formata i zbog umjetničkoga priloga izlazi Gideon nešto kasnije. Razašilju se darovnice. Budući da je razaslan svukud minimalni broj (svega 960 kom.), ima da do 20. oktobra Uprava Gideona primi novac za svaki komad. Povjerenici i društva će primiti popise dužnika; tražbine se imadu utjerati do 20. oktobra.

Prema pismu Hanhage ima da društva dadu jednokratni prinos za sahaćiju Gideona u iznosu od 20% svoje novčane imovine.

6. Ured za nabavu knjiga. Ured je počeo raditi. Kod narudžaba valja slati uvijek nešto novaca unaprijed. Napose upozoravamo, da Ured nabavlja sve knjige, recenzirane u Gideonu.

7. Popis i cijene nota u Vjesniku br. 2 mjesu bit će liočni. Cijene su obično mnogo niže. Neka društva i pojedinci naruče note bez obzira na one cijene.

8. Izvješća. Udruženja su dužna redovno izvještavati Misrad o svim židovskim događajima, a napose o promjenama u društvu i o razvitku rada. Napose ima da se odmah pošalju izvještaji, koji će obuhvatati razvoj od posljednjega izvješća. Izvještaji će izlaziti uvijek u Vjesniku (ili u Židovu, ako se odnose i na općenito židovske događaje).

9. »Haaviv«. Društva imadu već sad pristupiti sabranju pretplate za Haaviv, a ujedno odmah poslati adrese za pokusne brojeve.

10. Sve važnije stvari iz Vjesnika ima da se objave svima društvenim članovima. Svakako se Vjesnik mora da pročita na sedmičnoj odborskoj sjednici.

Misrad S. Ž. O. U.

Vijesnik Povjereništva Židovskog narodnog fonda (Keren kajemet leisrael)

Iskaz darova br. 23. za vrijeme od 17. do 30. septembra

Opći darovi.	
Priština: Za prodane kalendare	200.—
Stari Bečej: Ž. O. U. Ivrija	20.—
Osijek: dr. Nikola Tolnauer	50.—
Virovitica: za kalendare	100.—
Zagreb: Jula Weiner umj. čestitke vjenčanju Drago Tolnauer 20, Adolf Licht umj. kondolencije prig. smrti Ascher 50	70.—
Beograd: Na Herzlov dan Buki Romano	100.—

Osijek: Regina Schwarz	100.—
Virovitica:	30.—
Čakovac: prodani kalendari 125, Razno 283,	408.—
	1073.—

Zagreb: Srećko Hoffman 12.75, Milan Hirschl 395,	407.75
	624.75

Darovi zemlje.

Beograd: Gdja. Klara M. Nafusi sabrala u Banji od ovih lica: dr. David Albala 50, Paulina Albala 20, Natalija Lebl 20, Hermina Melamed 20, Ruža

Škrabice.

Beograd: Jakov Baraton 52, Avram Alkalay 115, Gruber 50	217.—
---	-------

Levi 20, Bukica Karijo 20, Klara Nafusi 30, Moša Demajo 20, Roza Baruh 15, Avram Kalef 10, Naf-tali Levi 20, Ori Levi 10, Ašer Talvi 20, Živko Nachmias 20, Braća Levi 20, Ašer Djerasi 2, Mo-reno Mandil 50, Isak Anaf 4, Mika Kojadinović 14, Gavra Konfino 15, Binja Levi 10, Hanka Rušo 30, Matilda Baruh 10, dr. A. Delić 20, Isak A. Kohn 20, Moše Abinun 30, Moša Pardo 30, Zumbol Man-dil 5, Buki Semo 2, Lenči Alkalay 5, Avram Kazes 20, Matilda Levi 20, Marija Ergas 10, Avram Levi 10, Moris Beraha 10, Josef Dakan 10, Jakob Ben-venisti 10, Isak Mandil 20, Matilda Beraha 10, Mo-ša Ruben 10, Lenka Uziel 10, Jelena Albala 50, N. N. 58, Rene Albala, Šabac 10 820.—
Zagreb: Janko Lukšić za vraćeni dug 245.—
Štip: 500.—
Karlovac: Samopozovanje K. Ž. O. 570, Mj. cij. organizacija 2191.34 2761.34
Zagreb: I. Mevorah sabrao 100.—
Šabac: za više iskazanih 200.—

4136.59

Tora darovi.

Zagreb: Kern Isidor 50, Büchler Leo 100, Jo-sip Benvenisti 100, Kon Božo 10. 260.—
Vukovar: 300.—

560.—

Otkup od čestitanja.

Brod na Savi: Hugo Weiss 50, Coca Weiss i su-pruga 50, Lavoslav Majer 100, Julio Engel 20, dr. Oto Pollak 20, dr. Oskar Spiegler 100, Margit Blum 20, Josip Kraus 20, Leop. Kopp 20, V. Roth-müller 30, Hinko Schulmann 20, Josip Weiss 20, Ignjat Sidon 20 490.—

Zagreb: Dr. Pavao Neuberger 50, Baruh Feld 20, Šandor Schneller 30, dr. F. A. Bruck 20, Alek-sandar Silberschein 20 140.—

Mitrovica: dr. Ziga Baum i supruga 50.—

Čakovac: Julio Hoffmann 20, Roza Heitler 30, Ljudevit Ziegl 20, Oto Jungwirth 30, Bernard Schwarzbart 20, Mavro Steinitz 20 140.—

Zagreb: Iskaz br. 23. krivo zbrojeno 500.—

1320.—

Darovna knjiga.

Zagreb: Prig. smrti Vatroslava Farkaša 200, prigodom posvećenja Tore u kući A. Romano 1000 1200.—

Beograd: Na Berit mila sina Albert Karija 127, na prsten Nisim Katalan — Rebeka Bencion 340, Regina Kalinić prig. smrti Bencian I. Koen 150, na venčanju Farhi — Amoday 55, na venčanju Koen — Amar 355, Na avel Elise E. Koen daruju Rašela Salamon 100, Moša D. Salomon 100, Isak D. Sa-lamon 100, Azriel E. Koen 100, David Adut 10, Da-vid Grasjanić 10, Solomon Nafusi 10, Leon Mo-

šić 10, Mika D. Josif 10, Avram Kalef 10, N. N. 10, N. N. 10, Samujlo Kapon 10, Avram Levi 20, Heli Koen 10, Elijas Levi 10, Salomon Azriel 10, N. N. 4, Šemaja Demajo 20, Marko Baruh 10, David Al-fandari 10, Na avel pok. David H. Adanja daruju: Moreno Levi 100, N. N. 10, Meri Koen 20, Neti Karglanović 20, Sultana Levi 20, Leon Saso 50, Mika Adanja 20, Avram Farhi 20, E Levi 10, Me-ri i A. Demajo 30, Neti Josef Demajo 80, Viktorija i Aleks. Demajo 30, Laza Demajorović 50, Sala-mon Mošić 10, N. N. 10, P. Baruh 30, Moša Amar 50, H. Davičo 50, Lazar D. Alkalay 50, Nisim M. Koen 100, Avram Karogdanović 10, Haim A. Me-dina 10, N. N. 50, Avram A. Demajo 20, J. Kad-manović 10, Moni A. Radmon 10, Zdravko Alfandari 30, Avram Farhi 20, Buki Katarivas 20, Isak Demajo 20, S. Levi 10, N. N. 10, Jakov Demajo 100, Moša Demajo 10. Na venčanju Ruže Barukić — Moša Jakovljević 200, H. Holender — Burlan 100, Na Berit mila sina Cerivanca 540, na svadbi Luna Dabaj — Josif Majer 600, Mandil — Elijaš 450, Pijade — Pijade 150, Kalderon — Koen 220, Maca — Mandil 190, G. Baruh — B. Jontović 175, Albahari — Dejakov 110; Na Brit mila sina Marka Melameda 100, na Berit mila sina Hugo Darsa 180 5786.—

Karlovac: Prig. Barmicva Pavao Eisler daro-vali su: Šandor Eisler 250, Sam. Weinberger 50, Artur Glücksthal 50, Geza Schlossberg 50, Tere-sia Berger 30, dr. N. Steiner 20, David Meisl 20, David Deutsch 20, Oskar Rosenfeld 20, Djuro Rei-ner 20, N. N. 20, Na Barmicva Herman Schlesinger daruju: Šandor Eisler 50, N. Kmetić 50, Geza Schlossberg 50, Hinko Glück 20, L. Schulz 20, N. Platschik 10, 750.—

Osijek: Prig. Britmila u kući Leo Engl daruje: Jakob Bröder 100, Leo Engl 200, 300.—

Bitolj: Ispravak u isk. 23. 10.—

Čakovac: Braća Majer prig. smrti brata 200.—

Vinkovci: ispr. iskaza 23. 10.—

8256.—

Zemun: Dvapat iskazano 695.—

7561.—

Pregled.

Hrv. Slav. i Dal. 7912.09

Srbija 7433.—

Vojvodina 20.—

15.365.09

Od 1. oktobra 1924. do 30. septembra 1925. uni-šlo sveukupno 628.832.21

Herzl akcija 69439.—

Prihod filma 19045.05

Roba 3545.75

Herzl akcija.

Osijek: I. obrok 1575.—

**ZLATICA MAYER
ZVONIMIR UNGAR**

zaračeni

Zagreb

Spišić Bukovica

„MACHER“

Agentura za prodaju kuća i zemljišta.
Berislavićeva 4. - ZAGREB - Telefon 16-67.

Industrijalci, Banke-Bankari, Dioničarska društva, Amerikanci, advokati, lekari, senzali, trgovci, ve-liko i mali posjednici najprije, najlakše, najbrže najjeftinije, najuspješnije možete kupiti-prodati kuće, vile, vinograde, gradilišta zemljišta, vele-posjede, ako se obratite na opšte sa svog dobrog glasa poznatu koncesioniranu i sudbeno proto-koliranu tvrtku „MACHER“

STAKLANA

BRAĆA GROSS

ILICA 84. ZAGREB Telefon 12-27.

Veletrgovina stakla porculana i kuhinjskog pribora.

Najjeftinije vrelo za nabavu:

Svih vrsti stakla

Porculana

Svjetiljaka

Ogledala

Okvira

Staklenih ploča

Raznog kuhinjskog pribora

NA MALO I VELIKO

Najveći izbor letvica za okvire.

Vlastita radiona okvira za slike i ogledala.

כשר

Restauracija „KARMEL“

u prostorijama prijašnje restauracije Anđela, Petrijska ulica 26.

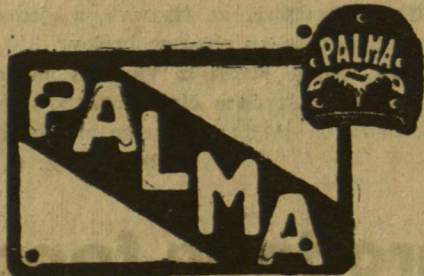
Solidna i dobra podvorba, vazda svježa i dobra kuhinja.

Abonenti dobivaju popust.

Za obitnu posjetu moli

Restauracija „KARMEL“

Nosite radi njihovih mnogih prednosti

Kaučuk pete i potplate.

Novo! Epohalna novost!
EREZ JISROEL
PREPOROD PALESTINE

prekrasna reprodukcija u bojama, veličina slike sa okvirom 65x40 cm. Original ocijenjen vanrednim priznanjem kod cionističkog kongresa Wien 1925. Razašilje u pozlaćenom ili mahagoni imitacija okviru pouzecom uz cijenu od Din 200.— Sanduk i poštarina Din 40.—

GLOBUS, zavod za raspačavanje knjiga.
ZAGREB, Samostanska ul. 2A.

Stalno skladište i ksikona Meyer, Brockhaus i dru-gih djela uz mjesečnu odplatu. Zahtjevajte katalog.

PAMUK

sve vrsti i u svim brojevima

Žuti — bijeli — farbani

A. ROMANO
ZAGREB,

Boškovićeva ulica broj 15

Brzjavci: DIANA Telefon broj 23-66

MOLINO

žutica platno

šifoni

vata (za poplune